

המפתח

לחיות באור הפרשה

עם תורה דעתיקה
סתימאה דעתיקה
לאתגליא לעתיקה לבא

י"ז בעז"ה ע"י "מכון אור האורות"
רבינו נחמן מברסלב זיע"א

האורה

B48148@gmail.com

ל'לקוטי-מוהר"ן' על התורה ומועדיה

גליון 76

פרשת עקב תש"פ

ב. ח"א קסט - כשיש צרות חסיון שלום, אי-אפשר לרקוד, כי מוסרין ה'דינין' לשלוחי-הדין, בחינת 'רצים' (זהו בראשית מג), בחינת 'רגליו'.

ואי-אפשר אז להגביה ה'רגליו' - כי הם כבדים בשעת 'התגברות הדינין', מחמת שה'דמים' בחינת 'דינין', נמשכין אז לתוף ה'רגליו' כנ"ל.

אבל כשיוצאין ה'דמים' ה'דינין', מה'רגליו' - דהינו: כשנמתקין ה'דינין' - אזי ה'רגליו' קלים, ויכולה ה'שמחה' להתפשט שם, עד שזוכה לרקודין מחמת השמחה.

ולחמתיק הדין: הוא עלידי שהאדם ידין וישפט עצמו על כל דבר אם כן ראוי לו לעשות, ויפשפש במעשיו ויתקנם כראוי על-פי דין ומשפט התורה. - ועל-ידי-זה ממתיק ומבטל הדין שלמעלה וכו'.

וזהו (דברים ז, יב): "והיה עקב תשמעון". 'והיה' לשון 'שמחה' (בראשית-כב, מב, ג). 'עקב' הם ה'רגליו'. הינו: לזכות ל'שמחה' עד שה'עקבים' שהם ה'רגליו' ישמעו ה'שמחה' - זה זוכין על-ידי: "את המשפטים האלה ושמרתם ועשיתם אתם" - שתשמרו לעשות בעצמכם ה'משפטים' וה'דינים' - שעל-ידי-זה נתבטל הדין שלמעלה.

ואז: "והיה עקב תשמעון" - שתשמעו ה'שמחה' בה'רגליו', על-ידי שיוצאים משם הדינים.

ג. ח"א קסט - 'והיה עקב תשמעון וכו' ושמר ה' לך את הברית'" (דברים ז, יב). 'והיה' לשון 'שמחה'

"והיה עקב תשמעון את המשפטים האלה, ושמרתם ועשיתם אתם, ושמר ה' אלקיך לך את הברית ואת החסד אשר נשבע לאבותיך" (דברים ז, יב)

א. ח"א נב, בסוף - 'מוכיחי הדור' הם בחינות 'רגליו', על שלומדין כביכול את השם, שנותנין לו 'עצות', והולכים בשליחותו לישראל להוכיחם ולהחזירם להשם-יתברך. ועל-שם זה נקראים 'רגליו', על שם ה'עצה' וכו', ועל שם ה'הליכה' שהולכים בשליחותו להוכיח.

וכשהשם-יתברך גוזר גזר-דין בעולם, וה'דין' הוא ה'תורה', כי צריך להיות 'דין-תורה' וכו' - הוא מתייעץ עמהם, ומגלה להם הדין-תורה שנגזר על הדור, והם מכסים הדין-תורה והותמין אותו, שלא יינקו ממנו החיצונים, שלא יהיה נעשה ממנו חסיון שלום 'דין אכזרי'.

והם, כשנגלה להם הדין-תורה, הולכים ומוכיחים הדור, כדי להחזירם למוטב להמתיק הדין וכו'.

וזה (דברים ז, יב): "והיה עקב תשמעון את המשפטים האלה". 'עקב' - בחינת 'רגליו'. ו'רגליו' - הם בחינת ה'מוכיחים' כנ"ל. ולקם מגלים הדינים, והם מוכיחים את הדור.

וזה: "והיה עקב תשמעון" - הינו: שמבחינת 'רגליו', הינו ה'מוכיחים' - "תשמעון את המשפטים האלה" - הינו ה'דינים' - כי לקם מגלים אותם כנ"ל, והם מוכיחים בזה את הדור כנ"ל.

(בראשית דב"ה מב, ג). **כי כשתזכר ל'שמחה' - אזי השם יתברך בעצמו ישמר לך את ה'ברית', שיהיה בעזרה לשומר את הברית קדש.**

כי עקר פגם הברית הוא על-ידי 'עצבות' פי'ודע, כי פגם הברית בא על-ידי הקלפה הידועה שנקראת 'לילית', על שם ש'מיללת' תמיד, שזהו בחינת 'עצבות'. ועל-יכן עקר 'שמירת הברית' זוכין על-ידי 'שמחה', כי על-ידי 'שמחה' זוכין, שהשם יתברך בעצמו יעזר לו לשומר את ה'ברית קדש'.

ד. הוספות מפתב"ד החברים השיך לתורה קמג (נדפס בסוף הספר); **חיי מוהר"ן תקעה** - יום ב' עקב תקס"ו (שיך לתורה קמג): אם צריך לעצה - אזי ישאל עצה מ'בנים קטנים' או מ'בני הצדיקים' - כי שם גמר העצה, ועל-פיהם יהיה כל דבר שבעולם, ועל-ידם נמתקו הדינים, ומרחיבין לו המקום צר, ויודע באיזה דרך להלך וכו'.

כי מקור העצה הוא בהחכמה וכו', ונגמר על-ידי ה'כליות' וכו', כי היסורים המה צמצומים ודינים, מקום צר, ושורין למטה בבחינת 'רגליך' וכו', והם התגלות אלקותו וכו'. והצדיק נותן לו עצה וממשיך "חסד א"ל" (תהלים נב, ג), לה'כליות היועצות' וכו'.

ואפלו כשנותן לו עצה, ואחר-כך אינה טובה העצה הזאת - אה-על-פי-כן ישאל וכו' - ויש שני מיני המתקת היסורים. א) קדם ביאת היסורין, להמתיק הדין שלא יבא עליו. ב) להגביהם ולקבלם בשמחה, בכדי שלא יצאו לריק. - ואם אינו שואל בעצה להצדיק, אזי יוכל להיות מאותם שכתוב בהם (משלי יט, א): "אוילת אדם תסלף דרכו, ועל ה' יזעף לבו".

ואם שואל בעצה להצדיק ואה-על-פי-כן באו עליו היסורים - ידע שהם מהשם יתברך, ויקבלם ויגביהם למעלה ברב שמחה, וזהו המתקתם - פי השם יתברך אוהב כל כל נפש ונפש מישראל באהבה רבה ועזה, וכשבאו עליו היסורים, השם יתברך מצמצם עצמו בתוך היסורים האלה, ונותן לו כח לקבלם באהבה ובחבה, כדי שיגיע לו לרב טוב ולדבר גדול מתוקי-מדבש. - וכן יחשב בדעתו וכו'. ובשביל אלקותו מקבלם בשמחה ומגביה היסורים, וממתיק הדין בבחינת 'רגליך'.

והוא כמו 'העלאת רקודין' - הינו: על-ידי שמקבלם בשמחה, אזי יבא שמחה ליסורין שלו ששורין ב'רגליך' וכו'.

הינו: אה-על-פי שפבר בא הדין חסו'שלום, הוא מסלק אותו - ואזי מגביה ה'רגליך'. וזהו בחינת 'רקודין',

שמעלה 'רגליך' מתוך 'שמחה', הינו: שה'רגליך' ישמעו ה'שמחה', ויקבלו בשמחה, ויגביהו עצמם וירקידין - ואז יגיע להתגלות אלקותו.

וזהו פרוש (דברים ז, יב): **"והיה עקב תשמעון את המשפטים האלה"**. "כל-מקום שנאמר 'והיה', אינו אלא 'שמחה'" (בראשית דב"ה מב, ג). הינו: שבחינת 'עקב', בחינת 'דין', בחינת 'ארץ', בחינת 'רגליך' - ישמעו 'שמחה' מאת "המשפטים האלה" - מאת ה'דינים האלה, מאת ה'יסורים'.

ואז על-ידי 'שמחה', יזכה להיות 'צדיק' וכו' - ואז אין צריך לשומר את-עצמו ב'שמירת-הברית', כי השם יתברך ישמר אותו - פי פגם הברית הוא על-פי-ידי 'מרה-שחורה' וכו' - וכשמקבל היסורים בשמחה, אזי הוא תמיד בשמחה.

וזהו: **"ישמר ה' אלקיך לך את הברית"** - הינו: שהשם יתברך בעצמו ינטר ברית שלו. **"ואת החסד - שיתגלה אלקותו שיגהיר "חסד א"ל כל היום"**, כמו שאמרו בזוהר-הקדוש (נשא קמב): **"כי טפת חסד מתגלה בפומא דאמה"**.

ועל-ידי עצה של הצדיק - יכולין לבא לשמחה זו. ואז ימתק הדין, מקדם בא היסורין עליו.

"כי תאמר בלבבך, רבים הגוים האלה מפניי, איכה אוכל להורישים" (דברים ז, יז)

ה. ח"א יא, בסוף - "ולא משום דנפיש מיא, אלא משום דרדיפי מיא" [ולא משום שהמים עמוקים, אלא משום שהמים גועשים וסוערים] (בבא-בבא עג).

הינו: לא תאמר: שבשביל זה "לא מטי לארעא" [לא הגיע הגרון לארץ לקרקעית הים (עין בפנים כל הספור)] - שאין יכולין להגיע ולשוב לארץ-ישראל, "משום דנפיש מיא" - מחמת שהעכו"ם הם רבים, בחינת "רבים הגוים האלה" (דברים ז, יז), שהם בחינת "מים רבים" (תהלים לב, ו; שיר-השירים ח, ז).

"אלא משום דרדיפי מיא" - שהם רודפים אחר ה'כבוד', שהוא בחינת 'מים', בחינת (תהלים כט, ג) "א"ל הכבוד הרעים ה' על מים רבים" - על-ידי-זה אין יכולין להגיע ולחזור לארץ-ישראל - הינו על-ידי רדיפת הכבוד והגדלות.

כי עקר 'אריכת הגלות' שאין יכולין לשוב לארצנו - הוא רק מחמת עיון הגדלות ורדיפת הכבוד.

"פְּסִילֵי אֱלֹהֵיהֶם תִּשְׂרֹפוּן בָּאֵשׁ" (דְּבָרִים ז, כה)

ו. ח"א יא, ב - עַל־יְדֵי שְׂאִין מִשְׁגִּיחִין שִׁיחִיהַ כְּבוֹד־הַשֵּׁם יִתְבַּרַךְ בְּשִׁלְמוֹת, הִינּוּ: עַל־יְדֵי צְדָלוֹת - עַל־יְדֵי־זָה אֵין יִכּוֹלִין לִפְתַּח פֶּה.

פי על־יְדֵי הַגְּאוֹת, שֶׁהוּא בְּחִינַת 'עֲבוֹדַת־אֱלִילִים', וּבְעֲבוֹדַת־אֱלִילִים פְּתִיב (דְּבָרִים ז, כה): **"פְּסִילֵי אֱלֹהֵיהֶם תִּשְׂרֹפוּן בָּאֵשׁ"**, וְ"כֹל הָעוֹמֵד לְשֹׂרֵף כְּשֹׂרֵף דָּמִי, וְכַתּוּבִי מִכְּתַת שְׁעוֹרָה" (ראש־הַשָּׁנָה כח.); וְכִיּוֹן שֶׁמִּכְתַּת פְּתִית שְׁעוֹרָה, אֵין לוֹ 'כְּלֵי הַדְּבוּר' לְדַבֵּר.

אך כְּשֶׁנִּזְהָר וְשׁוֹמֵר כְּבוֹד הַשֵּׁם שִׁיחִיהַ בְּשִׁלְמוֹת - יוֹכֵל לְדַבֵּר דְּבוּרִים הַמְּאִירִים, וְהֵם מְאִירִים לוֹ לְתִשׁוּבָה, וְיִכּוֹל לָבוֹא לְתִבְנוּת הַתּוֹרָה לְעִמְקָהּ.

"וַיַּעֲנֶה וַיִּרְעִיבָהּ וַיֹּאכִלָּהּ אֶת הַמֶּן" (דְּבָרִים ח, ג)

ז. ח"א יג, ה; הוֹסְפוֹת מִכְּתַב־יָד רַבְּנוּ ז"ל, הַשִּׁיף לְתוֹרָה הַזֶּה (נִדְפָס בְּסוּף הַסֵּפֶר) - עֵקֶר הַרְעִיב מִחֲמַת 'הַעֲדָר הָאוֹר', כְּמוֹ שֶׁאֶמְרוּ חז"ל (יוֹמָא עז: על דְּבָרִים ח, ג): **"וַיַּעֲנֶה וַיִּרְעִיבָהּ וַיֹּאכִלָּהּ אֶת הַמֶּן"**, מִכְּאֵן שֶׁהַסּוּמָא אֵינוֹ שָׁבַע. כִּי עֵקֶר הַשָּׁבַע, מִחֲמַת הָאוֹר שִׁירָאָה בְּעִינָיו, וְעַל־יְדֵי שֶׁאֵינוֹ רוֹאָה - אֵין נִתְמַלֵּא נַפְשׁוֹ, הִינּוּ רְצוּנוֹ.

[חז"ל שֶׁם בְּיוֹמָא לְמִדּוּהַ מְשַׁנֵּי הַפְּסוּקִים: - א) **"וַיַּעֲנֶה וַיִּרְעִיבָהּ וַיֹּאכִלָּהּ אֶת הַמֶּן"** (דְּבָרִים ח, ג). - ב) **"הַמְּאִכֶלָּהּ מִן בְּמִדְבַר וְכוּ' לְמַעַן עֲנֶתְךָ"** (דְּבָרִים ח, טז) - עַיִן שֶׁם בְּיוֹמָא בְּרַשִׁי דְּבוּרֵי־הַמִּתְחִיל "וַיִּנְאֶמֶר לְהִלְךְ עִנְיִי" - וְכֵן הוּא מְפָרֵשׁ בְּנִסְחַת הָעֵין יַעֲקֹב, וּבְנִסְחַת הַ"לִּקוּט" בְּפִרְשֵׁתֵן - עַיִן לְהִלְךְ עַל הַפְּסוּק "הַמְּאִכֶלָּהּ מִן" שֶׁרַבְּנוּ ז"ל מְבִיאֻּם גַּם שָׁם].

ח. ח"א נו - הַסְתַּכְּלוֹת עוֹשֶׂה 'כְּלֵי', דְּהֵינּוּ גְבוּל וְזִמּוֹן. כִּי מִקְדָּם רְאוּתוֹ הַדְּבַר, הוּא בְּלֹא גְבוּל, וְכִשְׂרוּאָה הַדְּבַר, נַעֲשֶׂה לוֹ גְבוּל.

וְזֵהוּ שֶׁאֶמְרוּ חז"ל (יוֹמָא עז: על דְּבָרִים ח, ג): **"וַיַּעֲנֶה וַיִּרְעִיבָהּ וַיֹּאכִלָּהּ אֶת הַמֶּן"**, **"כִּי אֵינוֹ דוֹמָה מִי שִׂרְוָאָה וְאוֹכֵל וְכוּ', מִכְּאֵן שֶׁסּוּמָא אֵין לוֹ שָׁבַע" - כִּי מִי שֶׁאֵינוֹ רוֹאָה אֵין לוֹ גְבוּל. וּמִסְקָנָא דְּגִמְרָא: "מֵאֵי קָרָא: 'טוֹב מִרְאָה עֵינַיִם מִהִלְךָ נַפְשִׁי'" (קַהֲלַת ג, ט). כִּי בְּכַח־הַרְאוֹת, עוֹשֶׂה 'הַלּוֹף' לְנַפְשׁוֹ, וְהוּא הַגְּבוּל'.**

"כִּי עַל כָּל מוֹצֵא כִּי ה' יחִיהַ הָאָדָם" (דְּבָרִים ח, ג)

ט. שיחות הר"ן פח - הַשְּׁלַחַן הוּא בְּחִינַת הַדְּבוּר, בְּחִינַת (יִחְזַקְאֵל מֵא, כב): **"וַיִּדְבַר אֵלַי זֶה הַשְּׁלַחַן אֲשֶׁר לִפְנֵי ה'".** וַיִּדְבַר אֵלַי דִּיקָא, כִּי עֵקֶר הַפְּרִנְסָה וְהַאֲכִילָהּ שֶׁהוּא בְּחִינַת 'שְׁלַחַן', הוּא מִבְּחִינַת 'דְּבוּר' - בְּחִינַת (דְּבָרִים ח, ג): **"כִּי עַל כָּל מוֹצֵא כִּי ה' יחִיהַ הָאָדָם"**.

"כַּאֲשֶׁר יִיָּסַר אִישׁ אֶת בְּנוֹ, ה' אֱלֹקֶיךָ מִיָּסָרְךָ"

(דְּבָרִים ח, ה) - עִנְיָנִי 'סוּרִים'

ח"א סה, ג - אֶפְלוּ כָּל הַצְּרוֹת וְהַיְסוּרִין וְהַרְעוֹת הָעוֹבְרִין עַל הָאָדָם חֲסִינְשָׁלוֹם, אִם יִסְתַּכֵּל עַל הַתְּכַלִּית, בּוֹדָאֵי אֵינָם רְעוֹת כָּלְל, רַק טוֹבוֹת גְּדוֹלוֹת. כִּי בּוֹדָאֵי כָּל הַיְסוּרִין בָּאִים בְּכּוֹנֵה מִהַשֵּׁם־יִתְבַּרַךְ לְטוֹבָתוֹ, אִם לְהַזְפִּירוֹ שִׁישׁוּב בְּתִשׁוּבָה, אִם לְמַרְק עוֹנוֹתָיו. וְאִם־כֵּן הַיְסוּרִין הֵם טוֹבוֹת גְּדוֹלוֹת, כִּי כּוֹנֵת הַשֵּׁם־יִתְבַּרַךְ הוּא בּוֹדָאֵי רַק לְטוֹבָה.

נִמְצָא: שֶׁבְּכָל הַרְעוֹת וְהַיְסוּרִין שִׁישׁ לְאָדָם חֲסִינְשָׁלוֹם - אִם יִסְתַּכֵּל עַל הַתְּכַלִּית, הִינּוּ: 'כּוֹנֵת הַשֵּׁם־יִתְבַּרַךְ' - לֹא יִהְיֶה לוֹ 'סוּרִין' כָּלְל! - רַק אֲדַרְבָּא יִתְמַלֵּא 'שְׁמַחָה', מְגַדֵּל רַב הַטּוֹבָה שִׁיִּסְתַּכֵּל בְּתְכַלִּית הַיְסוּרִין הַלְלוֹ - כִּי הַתְּכַלִּית הוּא 'כְּלוֹ טוֹב', 'כְּלוֹ אַחַד', וּבְאִמַּת אֵין שׁוּם רַע בְּעוֹלָם, רַק 'כְּלוֹ טוֹב'.

אך עֵקֶר הַצַּעַר שִׁישׁ לְאָדָם מִהַיְסוּרִין שֶׁעוֹבְרִים עָלָיו חֲסִינְשָׁלוֹם - הוּא רַק מִחֲמַת שְׁלוֹקְחִין מִהָאָדָם הַדְּעוּת - עַד שֶׁאֵין יָכוֹל לְהִסְתַּכֵּל עַל הַתְּכַלִּית, שֶׁהוּא 'כְּלוֹ טוֹב', וְאֵז מְרַגֵּשׁ צַעַר וְכָאֵב הַיְסוּרִין. כִּי כְּשִׁישׁ לוֹ דְּעוּת, וּמִסְתַּכֵּל עַל הַתְּכַלִּית - אֵינוֹ מְרַגֵּשׁ כָּלְל הַצַּעַר שֶׁל הַיְסוּרִין וְכוּ'.

ח"א קע - כָּל אַחַד לְפִי נִשְׁמָתוֹ וּלְפִי עֲבוֹדָתוֹ, כִּדְ יֵשׁ לוֹ 'סוּרִים'. יֵשׁ שִׁישׁ לוֹ 'סוּרִים' מ'בְּנֵי' וּמ'אֲבִיו' וּמ'שְׁכָן'. וְיֵשׁ שֶׁהוּא בְּמִדְרָגָה גְּדוֹלָה מִמֶּנּוּ, וְיֵשׁ לוֹ 'סוּרִים' מ'שְׁכֵנִים רְחוּקִים'. וְיֵשׁ גְּדוֹל מִמֶּנּוּ, וְיֵשׁ לוֹ 'סוּרִים' מְכַל הָעִיר. וְיֵשׁ גְּדוֹל מְאֹד, וְיֵשׁ לוֹ 'סוּרִים' מְכַל הָעוֹלָם.

וְכַל־אַחַד, עַל־יְדֵי הַיְסוּרִים, נוֹשֵׂא עָלָיו הָאֲנָשִׁים שִׁישׁ לוֹ 'סוּרִין' מֵהֶם. כִּי כְּשִׁישׁ לוֹ 'סוּרִין' מֵהֶם, הוּא נוֹשֵׂא אוֹתָם עָלָיו. אַךְ אֵיךְ אֶפְשֶׁר לְחַמֵּר לְשֵׂא עָלָיו כְּלִי־כָּף אֲנָשִׁים? - אַךְ עַל־יְדֵי הַיְסוּרִין נִכְנַע גּוֹפוֹ!

כִּי כָּל הַיְסוּרִין נִקְרָאִים 'צְרוֹת' - עַל־שֵׁם שֶׁהֵם מְצַרִּין וּמְעִיקִין לְהַגּוֹף. וְכִשְׁנִכְתַּת הַגּוֹף עַל־יְדֵי הַצְּרוֹת - מְאִירָה וְנִתְגַּדֵּלָה הַנַּפְשׁ, כִּי בְּהַכְּנַע הַחֲמֵר תִּגְדַּל הַצְּוֹרָה, וְכִמוֹ שֶׁכְּתוּב בְּזִהַר (שְׁלַח קסח): **"אֶעֱא דְלֹא סִלַּק בַּה נּוֹרָא, מִבְּטָשִׁין לָהּ; גּוֹפָא דְלֹא סִלַּק בַּה נְהוּרָא דְנִשְׁמָתָא"** וְכוּ'.

וְעַל־כֵּן נִקְרָאת 'צְרָה' - לְשׁוֹן 'צוּרָה'. כִּי עַל־יְדֵי הַצְּרָה, נִכְנַע הַגּוֹף וּמְאִירָה הַצְּוֹרָה.

נִמְצָא: שֶׁעַל־יְדֵי־זָה שִׁישׁ לוֹ 'סוּרִין וְצְרוֹת' - מְאִירָה הַצְּוֹרָה, הִינּוּ הַנַּפְשׁ. וְהַנַּפְשׁ אֶפְשֶׁר לָהּ לְשֵׂאת עָלֶיהָ כְּמָה וְכְמָה אֲנָשִׁים.

וְזֵה (תְּהִלִּים ג, ב): **"ה' מֵה רַבּוֹ צְרִי"**. כָּל מֵה שֶׁנִּתְרַבֵּין 'צְרִי' - רַבִּים קָמִים עָלָי - כִּי עַל־יְדֵי־זָה אֲנִי נוֹשֵׂא וּמְקִים וּמְרִים רַבִּים לְשִׂרְשָׁם.

ח"א רנ - דע: שְׁכַל מִינֵי 'צַעַר' וְכָל הַ'יִסּוּרִים', אִינָם רַק מִ'חֶסְרוֹן-הַדַּעַת', כִּי מִי שֵׁישׁ לוֹ 'דַּעַת', וְיֹדַע שֶׁהַכֹּל בְּהַשְׁגָּחָה מֵהַשֵּׁם-יִתְבָּרַךְ - אֵין לוֹ שׁוּם 'יִסּוּרִין', וְאִינוּ מֵרְגִישׁ שׁוּם 'צַעַר', כִּי "ה' נָתַן וְה' לָקַח" (איוב א, כא).

וְאִף-עַל-פִּי שֵׁישׁ 'יִסּוּרִין' שֶׁבְהִכְרַח מֵרְגִישִׁים אוֹתָם - כַּגּוֹן הַ'יִסּוּרִים' שֶׁבָּאִים מִחֶמֶת הַ'הִרְפָּבָה', כִּמוֹ 'יִסּוּרִים' שֵׁישׁ מִיִּצְיַאת-הַנְּשֻׁמָּה מִן הַגּוֹף וְכוּ' - אִף-עַל-פִּי-כֵן הַ'יִסּוּרִים' קָלִים מְאֹד וְנוֹחִים לְהִתְקַבֵּל, בְּעַת שִׁיּוּדַע בְּדַעַת בְּרוּר: 'שֶׁהַכֹּל בְּהַשְׁגָּחָה מֵהַשֵּׁם-יִתְבָּרַךְ!'

וּמִכְּלִי-שֶׁכֶן שְׂאֵר מִינֵי 'צַעַר וְיִסּוּרִין' - שְׂאֵין מֵרְגִישִׁין כְּלָל כְּשֵׁישׁ לוֹ 'דַּעַת' כַּנ"ל. וְעַקֵּר הַ'צַעַר' מֵהַ'יִסּוּרִין' - הוּא מִחֶמֶת שֶׁנוֹטְטִין מִמֶּנּוּ הַדַּעַת, כְּדִי שִׁירְגִישׁ הַיִּסּוּרִין.

וְזֶה עַקֵּר 'צַעַר' שֶׁל יִשְׂרָאֵל שֵׁישׁ לָהֶם בְּצִלוֹת' - הַכֹּל הוּא מִחֶמֶת שֶׁנִּפְלוּ מִהַדַּעַת, וְתוֹלִין הַכֹּל בְּטַבַּע וּבְמִקְרִים וּבְמִזְל - וּמִחֶמֶת זֶה יֵשׁ לָהֶם 'צַעַר וְיִסּוּרִין' כַּנ"ל וְכוּ'.

ח"ב ז, ג - מִי שִׁיּוּדַע 'קִדְשֵׁת יִשְׂרָאֵל' מֵאֵין הֵם לְקוֹחִים, וְיֹדַע רִוּחַנִּיּוֹת וְדַקּוֹת שֶׁל יִשְׂרָאֵל. הוּא יוֹדַע: שִׁישְׂרָאֵל הֵם רְחוּקִים לְגַמְרֵי מַעֲוֹן, וְאֵין עֲוֹן שִׁיךְ לָהֶם כְּלָל כְּלָל לֹא, לְפִי גִדֹּל קִדְשָׁתָם מִשְׂרָשָׁם, וְגִדֹּל דַּקּוֹתָם וְרִוּחַנִּיּוֹתָם.

וְעַל-כֵּן כָּל הַ'יִסּוּרִים' שֶׁבְּעוֹלָם - אִינָם נִחְשָׁבִים לְ'מִשְׂאוּי', כַּנֶּגֶד הַ'מִּשְׂאוּי' הַכְּבֵד שֶׁל עֲוֹנוֹת-חַס וְשָׁלוֹם רְחֻמָּא-לְצַלָּן.

וְאִפְלוּ כְּשֵׁישׁ לְאָדָם 'יִסּוּרִים' - אִם אֵין בָּהֶם עֲוֹנוֹת, אִינָם נִחְשָׁבִים לְ'יִסּוּרִים' כְּלָל. וְזֶה בְּחִינַת (שְׁבַת נה): "אֵין יִסּוּרִין בְּלֹא עֲוֹן" - שֶׁכְּשֵׁאֵין בָּהֶם עֲוֹן, אִינָם 'יִסּוּרִים' כְּלָל. כִּי עַקֵּר הַ'יִסּוּרִים' הֵם - רַק כְּשֶׁנּוֹפְלִים בְּעֲוֹנוֹת 'חֶסֶד-וְשָׁלוֹם'.

סִפְרֵי-הַמִּדּוֹת, עֲנִינֵי 'יִסּוּרִים'

[א] מִי שֶׁמִּקְבֵּל אֶת הַיִּסּוּרִים בְּאַהֲבָה, זוֹכֵה לְזַרַע שְׂיִאֲרִיכוֹ יְמֵיהֶם. (בְּנִים טז).

[ב] בְּשַׁעַה שֶׁמִּשְׁגָּרִין עַל הָאָדָם אֶת הַיִּסּוּרִין, מִשְׁבִּיעִין עֲלֵיהֶם: שֶׁלֹּא יִלְכוּ אֶלֶּא בְיוֹם פְּלוּנִי, וְלֹא יֵצְאוּ אֶלֶּא בְיוֹם פְּלוּנִי, וּבְשַׁעַה פְּלוּנִי, וְעַל-יְדֵי סֵם פְּלוּנִי. אָבֵל "תְּשׁוּבָה תִּפְלָה וַיִּצְדָּקָה", מִבְּטָלִין הַשְּׁבוּעָה (הַמִּתְקַדֵּין א).

[ג] עַד הֵיכֵן תִּכְלִית הַיִּסּוּרִין. כָּל שֶׁעָבְרוּ עָלָיו אַרְבָּעִים יוֹם בְּלֹא יִסּוּרִין, קֵבֵל עוֹלָמוֹ, וּפְרַעַנִּיּוֹת מְזַמְנֶת לוֹ (הַמִּתְקַדֵּין הו).

[ד] מִי שֶׁנָּדַר, וְלֹא שָׁלַם נִדְרוֹ, הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ הוּא מְבִיא עָלָיו יִסּוּרִין. וּכְשֶׁשׁוֹתֵק, נִחְשָׁב לוֹ כְּפֹלֵה שָׁלוֹם נָדַר (הַמִּתְקַדֵּין יט).

[ה] הַמִּקְבֵּל יִסּוּרִים בְּאַהֲבָה, כְּפֹלֵה הַקְּרִיב קִרְבָּן (הַמִּתְקַדֵּין כ).

[ו] מִי שֶׁאִינוֹ מִקְבֵּל תּוֹכְחָה, יִסּוּרִין בָּאֵין עָלָיו (הַמִּתְקַדֵּין לו).

[ז] מִי שֶׁמְחַזֵּק אֶת-עַצְמוֹ קִדְּם הַתִּפְלָה, וְעוֹשֶׂה הַכְּנָה גְדוֹלָה - אִף-עַל-פִּי שֶׁאֲחַר-כֵּךְ אִינוֹ מִתְפַּלֵּל כְּרָאוּי - עַל-יְדֵי-זֶה יִסּוּרִין בְּדִלִין מִמֶּנּוּ (הַמִּתְקַדֵּין לח).

[ח] הַנוֹתֵן פֶּתוֹ לְמִי שֶׁאֵין בוֹ דַּעַה, יִסּוּרִין בָּאֵין עָלָיו (הַמִּתְקַדֵּין נ).

[ט] מִי שֶׁאֲפָשַׁר לוֹ לְעַסֵּק בַּתּוֹרָה, וְאִינוֹ עוֹסֵק, יִסּוּרִין בָּאֵין עָלָיו (הַמִּתְקַדֵּין צ).

[י] בְּזִכּוֹת 'בְּקוֹר-חוֹלִים', אֵין מֵת מִתּוֹךְ יִסּוּרִין (הַמִּתְקַדֵּין קח).

[יא] מִי שֶׁמִּקְבֵּל יִסּוּרִים בְּשִׁבּוּל לְהַקְּל יִסּוּרִים מֵעַל יִשְׂרָאֵל, עַל-יְדֵי-זֶה יִזְכֶּה לְרוּחַ-הַקֹּדֶשׁ (הַמִּתְקַדֵּין ק"ב ג).

[יב] מִי שֶׁבּוֹעֵט בְּיִסּוּרִין, כְּפֹלֵה אוֹמֵר לֹא-ל: 'סוּר מִמּוֹנִי' (עַל-פִּי אִיּוֹב כא, יד) (הַמִּתְקַדֵּין ק"ב ח).

[יג] הַשְּׂמֹחַ בְּיִסּוּרִין, מְבִיא יְשׁוּעָה (יְשׁוּעָה ב).

[יד] עַל-יְדֵי קִבְּלַת הַיִּסּוּרִים בְּאַהֲבָה, אִינוֹ מְשַׁבַּח תִּלְמוּדוֹ (לְמוֹד ז).

[טו] יֵשׁ יִסּוּרִים הַבָּאִים עַל הָאָדָם, וְנִקְבַּע לָהֶם זְמַן לְפִי 'חַיִּיב סִדּוּר הַפּוֹכְבִּים' הַמְּחַיְבִים כָּל אֵלוֹ הַיִּסּוּרִים. אָבֵל עַל-יְדֵי הַרְצוֹן וְהַתְּאֵוָה שֶׁנִּתְעוֹרַר אֶצֶל הַתְּלַמִּידִים בְּשַׁעַה שֶׁהִגִּיעַ עִתָּם הַקְּבוּעַ לָהֶם לִילָךְ אֶצֶל הָרַב לְלַמֵּד - עַל-יְדֵי-זֶה נִתְבַּטְּלִים הַיִּסּוּרִים, קִדְּם הַזְּמַן הַקְּצוּב לָהֶם (לְמוֹד ק"ב א).

[טז] עַל-יְדֵי לִיִּצְנוּת, בָּאִים יִסּוּרִים (לִיִּצְנוּת ד).

[יז] קִשָּׁה לִיִּצְנוּת, שֶׁתְּחַלְתוּ יִסּוּרִין, וְסוּפוּ כְּפִלְיָה (לִיִּצְנוּת י).

[יח] לְפַעֲמַיִם אֵין 'שָׁלוֹם-בֵּית' לְאָדָם, וְכָל בְּנֵי-בֵּיתוֹ בְּקַטְטָה. בְּיָדוּעַ: שֵׁישׁ 'שָׂדִים' בְּבֵּית הַגּוֹרְמִין כְּלִי-זָה. וְעַל-יְדֵי-זֶה בָּאִים יִסּוּרִים עַל אֲנָשֵׁי בֵּיתוֹ (מְרִיבָה ק"ב יא - וְעַיִן בְּסִפְרֵי-הַמִּדּוֹת קִלְפָה ק"ב א, שֶׁמְבַאָּרוּ יוֹתֵר בְּאֲרִיכוּת).

**"אֶרֶץ אֲשֶׁר לֹא בְּמִסְפַּנֵּת תֹּאכַל בָּהּ לֶחֶם,
לֹא תִחַסֵּר כֹּל בָּהּ" (דְּבָרִים ח, ט)**

**יא. ח"א מז - מי שמשקע בתאות-אכילה,
בידוע שהוא רחוק מאמת, ובידוע שדינים שורין
עליו. גם זה סימן על דלות.**

**וְאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל עֵקֶר קִבְלָתָהּ מִבְּחִינַת 'עֵקֶב, בְּחִינַת
'אֵמֶת' וְכוּ'. וְזֶה שֶׁבָחָהּ (דְּבָרִים ח, ט): "אֲשֶׁר לֹא בְּמִסְפַּנֵּת
תֹּאכַל בָּהּ לֶחֶם" - כִּי לִפְעָמִים אָדָם אוֹכֵל לֶחֶם מִחֶמֶת
עֲנִיּוֹת, וְלֹא מִחֶמֶת חֶסֶד וְחֶסֶד לְתַעֲנוּגִים אַחֲרָיִם, אֲבָל
אִם הָיָה לוֹ שֶׂאֵר מֵאֲכָלִים, לֹא הָיָה אוֹכֵל לֶחֶם לְבַד.**

**וְזֶה שֶׁבַח אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל: שֶׁלֹּא מִחֶמֶת עֲנִיּוֹת תֹּאכַל
לֶחֶם, אֲלֹא מִחֶמֶת שְׂבוּר וּבְטוּל 'תַּאֲוַת-אֲכִילָה' - כִּי
הִיא מִקְבֵּלַת הָאָרֶץ וְהַשְּׁפָעָה מִבְּחִינַת 'עֵקֶב, בְּחִינַת
אֵמֶת, שֶׁמֶשֶׁם בָּא עֲשִׂירוֹת. - נִמְצָא: מֶה שֶׁתֹּאכַל
לֶחֶם לְבַד, הוּא לֹא מִחֶמֶת 'מִסְפַּנֵּת', אֲלֹא מִחֶמֶת
'שְׂבוּר תַּאֲוַת-אֲכִילָה'.**

**וְזֶה: "אֶרֶץ אֲשֶׁר לֹא בְּמִסְפַּנֵּת תֹּאכַל בָּהּ לֶחֶם".
כְּלוֹמַר: 'אֶרֶץ', שֶׁהוּא בְּחִינַת 'אֵמֶת', וְאֵז הוּא בְּחִינַת
'הָאֲרֶת-פְּנִינִים', וְאֵינוֹ בּוֹחֵר בְּתַפְנוּקִים. וְעַל-כֵּן "לֹא
בְּמִסְפַּנֵּת" - מִחֶמֶת דְּלוּת וְעֲנִיּוֹת. "תֹּאכַל בָּהּ לֶחֶם" -
וְלֹא שֶׂאֵר מַעֲדָנִים. רַק מִחֶמֶת שֶׁהוּא בְּחִינַת 'אֵמֶת',
וְהוּא מִפְּשֵׁט מִ'תַּאֲוַת-אֲכִילָה', וְאֵינוֹ בּוֹחֵר רַק בְּלֶחֶם
לְאֲכֹל.**

**וְעַל-כֵּן "נִקְרְאָת 'אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל': 'אֶרֶץ הַחַיִּים'" (זֶהר
וּיקרא מה:)- כִּי הַשְּׁפָעָה מִמֶּדֶת 'עֵקֶב', שֶׁנֶּאֱמַר עָלָיו:
"עֵקֶב אֲבִינוֹ לֹא מֵת" (תְּעִינֵת ה:).**

**נִמְצָא: כִּי הָאוֹחֵז בְּמֶדֶת 'אֵמֶת' - אֵזִי פְּרִנְסָתוֹ בְּרוּחַ -
כִּי הַשְּׁפָעָה מִמֶּדֶת 'אֵמֶת'.**

**"וְאֲכַלְתָּ וְשִׂבַעְתָּ וּבִרְכַתְּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ,
עַל הָאֶרֶץ הַטֹּבָה אֲשֶׁר נָתַן לְךָ" (דְּבָרִים ח, י)
- עֲנִינֵי 'בִּרְכַת הַמְּזוּן' ו'בִּרְכַת-הַנְּהַנִּין' -
(בִּרְכַת-הַנְּהַנִּין לְמַדִּים מ'בִּרְכַת-הַמְּזוּן' - בְּרִכּוֹת ל.ה. מ.ח: זֶהר עֵקֶב ר.ע:)**

**יב. ח"א יט, ז - מי שיכול להתעורר 'התנוצצות
האותיות' שבמעשה-בראשית' שבכל-דבר - אזי
אכילתו ושתייתו וכל תענוגיו אינו אלא מ'התנוצצות
האותיות' שבאכילה ושתייה, בבחינת (רות ג, ז): "וַיֹּאכַל
וַיִּשֶׂת וַיִּיטֵב לְבוֹ". וַיִּיטֵב לְבוֹ" - הֵינּוּ בְּחִינַת
'הַתְּנוּצְצוֹת הָאוֹתִיּוֹת' שֶׁל ל"ב אֱלֹקִים שֶׁבְּמַעֲשֵׂה-
בְּרֵאשִׁית' שֶׁיֵּשׁ בְּכָל-דָּבָר.**

**וְזֶה: "וַיִּיטֵב לְבוֹ" - אֵין 'טוֹב' אֲלֵא 'אוֹר', כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב
(בְּרֵאשִׁית א, ד): "וַיֵּרָא אֱלֹקִים אֶת הָאוֹר כִּי טוֹב". וְזֶה:
"וַיֹּאכַל וַיִּשֶׂת וַיִּיטֵב לְבוֹ" - שֶׁהִיָּתָה אֲכִילָתוֹ וְשִׂתִּיתוֹ,**

**[ויט] 'מטר' - בזכות אדם אחד, ושדה אחת,
ועשב אחד, ובזכות ה'ארץ' ו'חסד' ו'יסורין'
(ממון נד).**

**[וכו] על-ידי 'הוצאת זרע לבטלה' - בורא
'קלפות' המתלבשים ב'בני-אדם מתנגדים',
וחולקים עליו, ועושין לו יסורין (נאוף כו).**

**[כא] על-ידי ענוה, נתבטל המחלקת והיסורין
(ענוה יב).**

**[כב] מי שיש לו עצבות, מביא על-עצמו יסורין
(עצבות לג).**

**[כג] היסורין שבאין על הצדיקים, בשביל פדי
שלא יהרהרו הרשעים לעולם-הבא, על הטוב
שיתן הקדוש-ברוך-הוא לצדיקים (צדיק קנט).**

**[כד] לפעמים יסורין באים על הצדיק, פדי
למעט ב'צרות-ישראל' (צדיק קסט).**

**[כה] יסורים שבאים על הצדיקים, הוא פפרה
על כל ישראל (צדיק קסט).**

**[כז] פשרואה או ששמע איזה יסורין, שבא על
גוי, יהרהר בתשובה (תשובה יז).**

**[כח] לפעמים פשמתחיל לעשות תשובה, באין
לו יסורין, זה מפני ששהה מלעשות תשובה
(תשובה לא).**

**[כט] מה שאנו רואים, שמי שמתחיל לעבד את
השם, יסורין באין עליו - זה מחמת שהתחיל
מתוך יראה של צדק (תשובה עה).**

"אֶרֶץ זֵית שֶׁמֶן" (דְּבָרִים ח, ח)

**י. ספר-המדות, עניני 'שמן-זית' - [וא] שֶׁמֶן-
זֵית, מִפְּקַח הַלֵּב (דַּעַת טו). [בו] אֲכִילַת בָּשָׂר
בְּהֵמָה דָּקָה, וְשִׁתִּית שֶׁמֶן-זֵית - הִיא סִגְלָה
לְהַרְיוֹן (הַרְיוֹן ז). [ג] שֶׁמֶן-זֵית, מְסַגֵּל לְחֹן (סו ח).
[דו] הַסֵּפֶר שֶׁנִּכְתַּב בְּדִיו שֶׁל שֶׁמֶן-זֵית, הוּא
מְסַגֵּל לְלַמֵּד (לְמוּד יא). [הו] בְּזִכּוֹת 'נִרְ-תְּמִיד'
הַדּוֹלְקִים בְּשֶׁמֶן-זֵית, נִצּוֹלִין מ'גִּזְרַת-שְׁמֵד' (נר-
תְּמִיד ח"ב א - עֵין בְּלִקּוּטֵי-הַלְכוֹת, בְּרִכַּת-הַשְּׁחֵר ה, מ.ז:
שִׁנְרֵ-תְּמִיד' הוּא בְּחִינַת הַיְצוּן, שְׁעַל-יְדֵי-זֶה נִתְּבַטַּל
בְּחִינַת 'שְׁמֵד', כִּי עוֹלָיִם מ'שְׁמֵד' ל'יְצוּן'. וְעַיִן-שֶׁם עוֹד:
שֶׁכֶּל דָּבָר שֶׁהוּא כְּנֶגֶד יְצוּן-הַשֵּׁם, נִקְרָא 'שְׁמֵד').**

מ'הארת והתנוצצות האותיות' של ל"ב אלקים שבסעדתו שאוכל.

זזה: "וייטב לבו, זה ברפת-המזון" (זהר ויקהל ריח. רות רבה ה, טו) - שהיתה אכילתו ושתיתו, מ'התנוצצות האותיות' שיש בהאכילה ושתיה - שזוהו בחינת 'ברפת-המזון'. כי המזון נתפרד עלידי שלמות 'לשוני-הקדשי', עלידי שמעוררין ומאירין האותיות שבכל-דבר - ומשם צריכין שתהיה עקר האכילה ושתיה ושאר התענוגים.

יג. ח"א מז - מי שמשקע ב'תאות-אכילה', בידוע שהוא רחוק מ'אמת'. ומי שמשבר 'תאות-אכילה', הקדוש-ברוך-הוא עושה עלידו מופתים.

והענין: דהנה פתיב (דברים ת, י): "ואכלת ושבעת וברכת". ולכאורה מזה טענת ה'יצר-הרע' לאכל ולשבע למקלות נפשו, ואחר-כך לברך את השם.

אך באמת אמרו חז"ל (ברכות כ): "פתיב (דברים י, יז): 'אשר לא ישא פנים, וכתוב (במדבר ו, כו): 'ישא ד' פניו אליך'. אמר הקדוש-ברוך-הוא: איך לא אשא להם פנים, אני אמרתי (דברים ת, י): 'ואכלת ושבעת וברכת', והם מדקדקין על עצמן מפזית ועד כפיצה".

וזוהו רמז נפלא: אם ישראל מדקדקין לבלי לאכל הרבה, רק מפזית ועד כפיצה - אזי הם בבחינת: "ישא ה' פניו", ואז יש נשיאות-פנים. אך להפך חסד ושלוש, מפלל הן וכו', כי כאשר הם משקעים ב'תאות' אכילה, אזי 'הסתרת-פנים' חסד-ושלום.

והנה 'נשיאות-פנים' הוא בחינות 'אמת' וכו', כי המשקע ב'אכילה' הוא רחוק מ'אמת', כי הוא ב'הסתרת פנים' שהוא מדת 'אמת'. נמצא: ש'נשיאות-פנים' הוא עלידי 'שבור תאות-אכילה'.

והנה: פשה צדיק אכל לשבע נפשו" (משלי יג, כה), ולא מחמת תאוה הנשמיות - אזי הוא בבחינת 'נשיאות-פנים', ונזון ממדת 'אמת'. וכאשר בכה אכילה זו עומד להודות ולהלל להשם, אזי יוצאין ממנו 'דבורי אמת', שהם בחינת 'עקב' וכו'. ועליבן יוכל לברא 'שמים וארץ', שהם גם כן ממדת 'אמת' וכו'. וכיון שיכול לברא 'שמים וארץ חדשים' - יוכל לעשות מופתים בשמים ובארץ וכו'.

יד. ח"א סז, ג - פשפוגם באכילה, אזי נפגם ה'כבוד' ואין לו 'פנים' וכו'. אבל עלידי 'מעוט אכילה', שמשבר 'תאות-אכילה' - עלידי-זוהו הוא נשיאות-פנים.

כמו שאמרו חז"ל (ברכות כ): "ישא ה' פניו אליך" (במדבר ו, כו) וכו'. וכי לא אשא פנים לישראל, שאני אמרתי

(דברים ת, י): 'ואכלת ושבעת וברכת', והם מדקדקין מפזית ועד כפיצה". - נמצא: שעלידי 'שבור תאות' אכילה' שמדקדקין מפזית ועד כפיצה, עלידי-זוהו הוא 'נשיאות פנים'.

וזוהו בחינות (חזקאל מא, כב): "וידבר אלי זה השלחן אשר לפני ה'". "לפני ה'" דיקא - בחינת 'הארת פנים' עלידי השלחן, דהינו: עלידי אכילה בקדשה.

טו. שיחות הר"ן מז - כבר הוכיח אחד מאנשים פאלו שהתאוה להיות מפרסם, ואמר לו: "הלא לא תוכל אפלו לברך 'ברפת-המזון' באמת" - כי תצטרך בכל מעשיך לכון שיתקבלו מעשיך בעיני בני-אדם, ולא תוכל לעשות שום עבודה קלה לשם-שמים.

טז. ח"י מוהר"ן רלז - ספר רבנו ז"ל: שבימי ילדותו פשה סועד סעדתו, לא היה מסתפק עצמו ב'ברפת-המזון' שהיה מברך. רק מעצמו נתן שבח והודיה להשם-יתברך ב'לשון אשכנז', על כל סדר אכילתו שנתנו לו באותו היום.

כגון שהיו נותנין לו מתחלה מעט 'יין-שרף' וחתיכה לעקיד [עוגה], ואחר-כך צנן שקדם האכילה וכו', וכיוצא בזה כל סדר הסעדה. היה מסדר שבח והודיה להשם-יתברך, על כל דבר ודבר בפרט.

יז. אבני"ה ברזל, שיחות וספורים מרבנו ז"ל מז - פעם-אחת היתה סעדה באומא, אצל מרת אדל, בת רבנו ז"ל, שבאו אליה הגבירות מהעיר, וישבו כנהוג, הגברים בחדר אחד והנשים בחדר אחר. ואנ"ש דברו ביניהם איזה זמן, וסברו הנשים שפבר ברכו אנ"ש 'ברפת-המזון'. ואמרה להם אדל: שעוד לא ברכו 'ברפת-המזון', "ווארום מיין טאטנ'ס לייט אז זיי פענטשן הערט מען" (כי אנשי אבי כשמברכים שומעים). ותכה נשמע כמו רעש מאנ"ש, קול ה'ברפת-המזון'.

יח. שיח שרפי קדש ח"ב תרלו - מוהרנ"ת היה נוהג להמתין בערב לבניו שחזרו מהחדר, כדי לסעד עמהם סעדת ערבית, והיה מברך עמהם 'ברפת-המזון', וקורא עמהם 'קריאת-שמע שעלי-המטה', והלכו אחר-כך לישון יחד. אף-עליפי שנהג זה לקח ונזל ממנו משעות הלילה והכביד עליו בסדר קימת חצות וכו', וכדי להנכם בדרך התורה והיראה.

יט. ספר-המדות, עניני 'ברפת-המזון' ו'ברפת-הנהנין' - [א] עלידי 'ברפת-המזון', נתודע השם-יתברך בעולם (אכילה ח"ב ג; מריבה ח"ב ז). [ב] עלידי 'ברפת-המזון', נתישב המלכות מן המריבות והמלחמות (אכילה ח"ב ד;

מריבה ח"ב ז). [ג] מי שאינו נזהר ב'ברפת'
הנהנין' תחלה וסוף, פחדים באים עליו (פ) ו
(ד). [ד] בהליכה שהולך אצל תלמיד-חכם, בזה
הוא מתקן פגם שפגם ב'ברפת-הנהנין' (צדיק
ז).

"המאכילך מן במדבר וכו' למען ענתך" (דברים ח, טז)

**כ. ח"א רעו - אכילת שבת אינה בשביל שביעה
כלל, רק "בגין דיתברכו בלהו שתא יומין"** (זהר יתר
פח), פי מאכילת שבת נשפעין ונתברכו כל ששת
הימים.

פי עקר השביעה בשבת, פי סומא אין לו שבע, כמו
ש'למדו רז"ל (יומא עד): מפסוק (דברים ח, טז): "המאכילך
מן במדבר למען ענתך" וכו'. ו"פסיעה-גסה נוטלת
מאזר עיניו של אדם, ומחדר לה בקדושא דבי"
שמישי" (ברכות מג). - נמצא: שעקר שלמות מאזר-
עינים הוא בשבת - ועל כן אז השביעה, פי השביעה
עלידי ראיית עינים'.

**"ואמרת בלבבך, 'כחי ועצם ידי'
עשה לי את החיל הזה"** (דברים ח, יז)

**כא. ח"א נג, א - כל עבודות-זרות תחובים
במזון.** ובשביל זה 'ממזון' עם אותיותיו, גימטריא ק"ם,
כנגד ק"ם קלין שהשכינה צוחת: "קלני מראשי,
קלני מזרועי" (תגינה טו: סנהדרין מו). על אלו הנופלים
ב'תאות-מזון', שהם 'עבודת-אלילים' כלולים
מ'עבודות-זרות' של 'שבעים אמות' - ועל כן הם ק"ם
קליו, שתי פעמים ע', פי השכינה צוחתת הקלין בפולים,
בחינת: "קלני מראשי, קלני מזרועי".

וזהו (אבות פ"ב מ"ג): "ואל תהי רשע בפני עצמך",
"בפני" זהו בחינת 'פנים דסטרא-אחרא' הבא מחמת
'תאות-מזון', שאין מאמין בהקדוש-ברוך-הוא
שהוא הזן ומפרנס, והוא חושב: "כחי ועצם ידי עשה
לי את החיל הזה" (דברים ח, יז). וזה "עצמך", לשון
"עצם ידי".

[ב'פרפראות-לחכם' (פאן אות יז): שני מיני קולות. ישלומר שהוא
כנגד בחינת "כחי ועצם ידי עשה לי". "כחי" הוא בחינת ה'עצה' כמו
שתרגם על פסוק (שם שם, יח): "פי הוא הנתן לך כח לעשות חיל",
"ארי הוא יהיב לך עטא למקני נכסין". ושך העצה, מ'חכמה', כמו
שכתוב (ירמיה יח, יח): "ועצה מחכם", שזה בחינת "כחי", בחינת
'חכמה', שהיא "כחימה". וזה הנופל ל'תאות-מזון', נדמה לו
שבחמתו ובכח גבורות ידיו עשה לו את כל החיל הזה, ועל-כן צעקת
השכינה כביכול עליה: "קלני מראשי", נגד בחינת "כחי" שהוא בחינת
'חכמה שבראשי'. "קלני מזרועי", נגד בחינת "ועצם ידי", פי באמת
הכל הוא רק מאתו יתברך, בבחינת: "פי הוא הנתן לך כח לעשות
חיל". - עין שם עוד באריכות].

**"וזכרת את ה' אלקיך, פי הוא הנתן לך כח
לעשות חיל. למען הקים את בריתו אשר נשבע
לאבותיך ביום הזה"** (דברים ח, יח)

**כב. ח"ב פד - עקר התחברות ודבקות להשם-
יתברך הוא עלידי התפלה.** פי התפלה היא שער
שדרך שם נכנסין להשם-יתברך, ומשם מפירין אותו. פי
'תפלה' היא 'מלכות' וכו'. ובשביל זה עלי-פירב
כשאדם מתפלל, נופלים לו מחשבות של גדלות. פי
ה'תפלה', בחינת 'מלכות', היא בגלות בתוך 'מלכות
הרשעה' וכו', שרוצה להתגדל ולמלך. וזה בחינת
'גלות השכינה'.

ועלידי שמתפלל בכח - עלידי-זה מתגבר על
הפניות והמחשבות של גדלות ומבטל אותם, ונותן
כח בתפלתו להתחזק כנגד 'מלכות-הרשעה' לצאת
מגלותא, ומוציא השכינה מגלותה ומתקנה, וגורם
לעשות 'יהוד קדשא-ברוך-הוא ושכינתה'. - גם על-
ידי 'תפלה בכח', נתחדש השבועה להאבות, ונעשה
כאלו עכשו נשבע לאבותינו.

וזה (דברים ח, יח): "וזכרת את ה' אלקיך, פי הוא הנתן
לך כח לעשות חיל" - פרוש: שעלידי ה'כח', תתקן
את 'אשת-חיל', בחינת 'מלכות'.

וזה פרוש: "למקני נכסין" (תרגום של "לעשות חיל" - "למקני
נכסין") - פי ה'מלכות' כד איהי בגלותא, אזי אומרת:
"אל תראוני שאני שחרחרת" (שיר-השירים א, ו), פי היא
מלבשת בלבושין אכמין, בלבושין דקלפין, ומכסה
בהם. ואזי: "כצפור נודדת מן קנה, כן איש נודד"
(משלי כז, ח), פי היא 'קן' דילה. וכד אדם מתפלל בכח
ומוציא אותה מגלותא, מכסויין דילה - נעשית 'קן'
להקדוש-ברוך-הוא.

וזה פרוש: "למקני" - לשון 'קן'. "נכסין" - לשון
'כסויין'. ועקר כוננתה יהיה: שתתקן השכינה כדי
לזווגה עם בעלה.

וזה פרוש (דברים שם, שם): "למען הקים את בריתו".
'הקמת הברית' רמז ל'זווג'. פי מתחלה צריך
'אתערותא-דלתתא', הינו 'תקון השכינה'.
וכשהשכינה מתלבשת ב'לבושין נהירין': 'חור סמך
ירק', בחינת 'אבות' (זהר פנחס רטו. תקוני-זהר נב), והיא
בחינת 'שבועה', בחינת 'שבועה'. ונעשה כאלו עכשו
נשבע לאבות.

וזה (שם): "אשר נשבע לאבותיך ביום הזה", 'ביום
הזה' דיקא. נמצא: עלידי 'תפלה בכח', נתחדש
השבועה לאבות.

"שמע ישראל אתה עבר היום את הירדן"

(דברים ט, א)

כג. ח"א קנ - צריכין לנסע להצדיק, ולא די ב'ספרי מוסרי'. כי העקר: מה ששומעין מפה הצדיק.

וכמו שאמרו במדרש (דברים ירבה ג, יא) על פסוק (דברים ט, א): **"שמע ישראל היום אתה עובר את הירדן"** וכו', וזה לשונו: **"מה ראה לומר להם פאן 'שמע ישראל', רבנין אמרי: למה הדבר דומה, למלך שקדש מטרונה בשני מרגליות, אבדה אחת מהן. אמר לה המלך: אבדת אחת, שמרי את השניה. כך קדש הקדוש ברוך הוא את ישראל בינעשה ונשמע'** (שמות כד, ז). **אבדו את נעשה', שעשו את העגל. אמר להן משה: 'אבדתן נעשה, שמרו נשמע', הוי: 'שמע ישראל'."**

ועליפן כשלומד מתוך הספר, שהוא בחינת 'עשיה', בחינת 'נעשה' - אין בזה כח כלי'ך לעורר אותו - כי ישראל אבדו את ה'נעשה'. אבל כששומע מפה הצדיק - הוא בחינת 'נשמע' - שזה ה'בתר' נשאר להם לישראל.

"ואשב בהר ארבעים יום וארבעים לילה"

(דברים ט, ט)

כד. ח"א ג - התקון שיוכל לשמע 'נגינה' מכל אדם, הוא על-ידי שילמד בלילה תורה שב'על-פה, הינו 'גמרא' שהיא בחינת 'לילה', כדאיתא במדרש (מדרש תהלים יט): **"כשהיה משה בהר ארבעים יום וארבעים לילה"** (שמות כד, יח) - כשהיה לומד 'תורה שבכתב' היה יודע שהוא יום, וכש'למד 'תורה שב'על-פה' היה יודע שהוא לילה".

כה. ח"א ת, ב-נסוף - עקר רוח-חיים הוא בהתורה, כמו שכתוב (בראשית א, ב): **"ורוח אלקים מרחפת על פני המים"**, הוא התורה, והצדיקים דבקים בתורה, ועליפן עקר ה'רוח-חיים' הוא אצלם וכו'. - וזה בחינת (בבא-בבא ע"ד): **"וזקיף רמחא" - רומח' הוא בחינת רוח מ"ם, בחינת (בראשית א, ב): "ורוח אלקים מרחפת על פני המים"**, הינו ה'תורה שנתנה לארבעים יום', ששם ה'רוח-חיים' - כלומר: שהצדיק היה לו בחינת הרוח שמקבל מהתורה.

כו. ח"א יג, א-ב-ג-ה-ו - עקר קבלת-התורה, על-ידי ה'שכל', שהוא 'משה-משיח' וכו' - ויכול להמשיך 'הארת התורה' ללמד שאר בני-אדם, כי 'התגלות התורה' בא מיחודא דקדש-א-ברוך-הוא ושכינתה - ויחודם, על-ידי העלאת נפשות ישראל, בבחינת 'מיינוקבין', והחכם יכול לקח הנפשות ולהעלותם בבחינת 'מיינד נוקבין', בבחינת (משלי יא, ל): **"ולקח נפשות חכם"** - ועל-ידי ה'יחוד' הנה נולד התורה.

וכשעולה החכם עם הנפשות, בבחינת (שם כא, כב): **"עיר גברים עלה חכם"** - ו'נפש' זה בחינת 'רצון', שכל אלו הבאים לחכם-הדור, כל אחד יש לו איזהו רצון - והצדיק לוקח כל הרצונות ועולה עמהם - על-ידי-זה (שם): **"וירד עז מבטחה"** - בבחינת (חזקאל א, יד): **"והחיות רצוא ושוב"** - 'רצוא' בעליות הנפשות, 'ושוב' בחזרת הנפשות - עם 'התגלות התורה'.

וזהו בחינת תקווא ד'מרפבתא עלאה' ו'מרפבתא תתאה', שעל-ידי החכם שלוקח הנפשות ועולה עמהם - נתתקנו שני המרפבות. כי יש ארבע חיות בבחינת נפש וכו', ויש ארבע חיות בתורה וכו'.

וזה פרוש (בבא-בבא ע"ג): **"אשתנו לי נחותי ימא, בין גלא לגלא תלת מאה פרסי, ורומיא דגלא תלת מאה פרסי. זמנא חדא הוי אזלינן בארמא, ודלינן גלא, עד דחזינן בי מרבעתא דכוכבא זוטא, דהוי כמבור ארבעין גריוא בזרא דחרדלא"**.

[ספרו לי 'יודי-הים': בין גל לגל יש שלש-מאות פרסה, וגובה הגל שלש-מאות פרסה. פעם אחת היינו מהלכים בדרך הים, והגביה אותנו הגל לרקיע, עד שראינו מקום שכבתו (מושבו) של כוכב קטן שבקטנים. שהיה בגדל שטח, של זריעת ארבעים כור חרדל].

"נחותי ימא" - הינו ממשיכי 'ימא דאורייתא' לזה העולם וכו'. ו'הגלים' הם ה'נפשות' וכו'. **"ודלינן גלא"** - הינו: שדלינן הנפשות למעלה, בבחינת: **"עיר גבורים עלה חכם"**. **"עד דחזינן בי מרבעתא דכוכבא זוטא"** - הינו שגרמנו 'זווגא עלאה'. **"מרבעתא"** - זה בחינת 'זווג', כמו שכתוב (תהלים קלט, ג): **"ארחי ורבעי"**. 'שכינתא' נקראת בשעת זווג: 'כוכבא זוטא', כמובא בזהר (בלק קצא): **"אתעבידת נקדה זעירא מגו רחיקתא, כדון אתחברא בבעלה"**.

"והיה כמבור ארבעין גריוא בזרא דחרדלא" - כמובא בזהר (פנחס רמ"ט): **"האי חיה כד אתעברא, אסתתמת ולא יכילת לאולדא, עד דאתיא נחש ונשך בעריתא, כדון אתפתחת ונפק מנה דמא, והיא שתית לדמא"**.

"בזרא דחרדלא" - הינו בחינת 'טפת דם כחרדל' דנפק מנה, מחמת הנשיכה בבית הזרע. **"בזרא"** - פרש רש"י: **"בית זרע"**. ואחר-כך אולידת, וה'תולדה' הזאת היא ה'תורה' כנ"ל, והתורה הזאת היא הולכת דרך 'ארבעים יום' - הינו בחינת 'שאר חיותא', שהם 'ארבעים', עשרה לכל סטר, כמובא שם (בזהר תנ"ל). וזה בחינת ארבעין גריוא, בחינת 'ארבעין חיותא', שהם 'ארבעים יום של התורה'.

כז. ח"א לו, ב - גם אותיות 'בלע"ם' מרמזין: שהוא בקלפה פנגד התורה - פי ב' היא 'התחלת התורה'. ול'

היא 'סוף התורה'. וע' - כנגד 'שבעים-פנים'. ומ' - כנגד 'ארבעים יום שנתנה תורה'.

"מה ה' אלקיך שאל מעמך, כי אם ליראה" (דברים י, יב)
"אל תקרי מה' אלא מאה"
(מנחות מג: וברש"י ותוספות; זהר תרומה כזו. קרח קעט. פנחס רנד:)

כח. ח"א ד, בסוף - "ומלאו מחד גלגלא דעינא תלת מאה גרבי משחא" [ומלאו מגלגל עינו האחד, שלש-מאות חביות שמן] (בבא-בתרא עג:).

'גרבי משחא' - זה בחינות ה'דעת'. כי "שמן משחת קדש" (שמות ל, כה), זה בחינת 'שכל'.

ו'תלת מאה' - זה בחינות 'משה'. בחינת מה שהצדיק מקטין עצמו בבחינת 'מה'. ב'שלש בחינות' צריך להקטין את-עצמו, כמו שכתוב (ירמיה ט, כב): "אל יתהלל חכם, גבור, ועשיר". שבכל בחינה מאלו 'שלש בחינות', הוא נעשה 'מה'.

ועל-ידי-זה יש לו 'התפשטות-הגשמיות', ומדבק באור-אין-סוף שאין שם שום שני רצון, אלא 'ה' הוא האלקים" (דברים ה, לה), הינו "כלו הטוב והמטיב" (פסחים ג). וזה בחינת "חד גלגלא דעינא", כמובא באדרא (נשא קלז:): "ולזימנא דאתי ישתפח בה עינא חד דרחמי", בחינת "כלו הטוב והמטיב".

נמצא: כשהצדיק עושה עצמו 'מה', מדבק את-עצמו ל'עינא חד דרחמי', הינו ל'אין-סוף'. ואחר-כך כשהחזר בבחינת 'רצוא ושוב' - אז ממשיך מאור-אין סוף האחדות הרצון הפשוט שם, דרך ה'מה' שלו - ונעשה מ'מה' 'מאה' - כמו שאמרנו: "אל תקרי מה, אלא מאה" (מנחות מג: וברש"י ותוספות; זהר תרומה כזו. קרח קעט. פנחס רנד:). ונעשה 'תלת מאה', מ'תלת מה' - וממשיך אור הזה לדעתו ולשכלו - הינו 'גרבי דמשחא', שהוא בחינת 'שכל'.

כט. ח"א קפה - איתא בזהר (ויקרא ד:): "כד ישראל אשתלמו בעובדיהו, כביכול שמא קדישא אשתלם" וכו'. ועקר השלמות היא ה'יראה', כמו שכתוב (דברים י, יב): "מה ה' אלקיך שואל מעמך כי אם ליראה".

ועל-יפן נקראת 'יראה', 'סוף דבר', כמו שכתוב (קהלת יב, יג): "סוף דבר הכל נשמע, את האלקים ירא" - פי היא שלמות כל הדברים.

ל. ח"א ריט - 'יראה' בחינת 'מלכות', הוא בחינת 'הכנעה' - וזה שכתוב (דברים י, יב): "מה ה' אלקיך שואל מעמך כי אם ליראה" - שהשם-יתברך מקטין עצמו כביכול ושואל מהם 'יראה'. פי "שואל

מעמך" - הוא בחינת 'הכנעה ושפלות', כמו השואל ומבקש מהברו. פי 'יראה' הוא בחינת 'מלכות' - כמו שאמרנו (אבות פ"ג מ"ב): "אלמלא מוראה של מלכות". ו'מלכות' הוא בחינת 'עני' ו'הכנעה', פי "אין מלך בלא עם" (פרקי-דרבנא ליעזר פ"ג; ובינו-בתי בראשית לה, ל), בחינת 'עניות', "דלית לה מגרמה כלום" (זהר וישב קפא. ועוד) - הינו: ש'מדת-המלכות' אין לה מצד עצמה כלום - פי אם על-ידי העולם נתגלה 'מדת-המלכות'.

לא. ח"ב ז, בסוף - 'השנת בן', בחינת 'דרי מעלה', הוא בחינת 'שנה', בחינת 'מה' - בחינת (זהר תרומה קכז): "מה חמית מה פשפשית". ו'השנת תלמיד', בחינת 'דרי מטה', הוא בחינת 'נעור' - בחינת: "הקיצו ורגנו שוכני עפר" (ישעיה כו, יט). וצריך לכלל 'בן' ב'תלמיד' - להראות לבחינת 'בן', בחינת ההשגה של ה'תלמיד', כדי שיהיה לו 'יראה'.

וזה (דברים י, יב): "מה ה' אלקיך שואל מעמך כי אם ליראה". 'מה' דיקא - פי צריך שיהיה נכלל בבחינת 'מה', כדי שיהיה לו 'יראה'.

"ומלתם את ערלת לבבכם" (דברים י, טז)
ותרגומו: "ית טפשות לבכון"

לב. ח"א לד, זח - כשהלב משקע ב'אהבות רעות', הינו הרפות ובזיונות, הנקרא "ערלת לב" - אזי הוא בבחינת "שברי לוחות". ו'חרפה' הוא בחינת 'ערלה' וכו', בחינת 'אהבה נפולה ושבורה' וכו', פי ה'חרפה', הינו 'ערלת לב', הינו 'אהבות רעות', נעשה מ'שבירת כלי החסד'.

וכשמקשר ה'לב', ה'זאו' - לה'יו"ד', הינו נקדה/ בחינת 'צדיק', ששם האור האהבה הקדושה שורה - אזי נתבטל ה'אהבות רעות', הינו ה'חרפות', הינו 'ערלת לב'.

פי ה'צדיק', ה'נקדה' - יאיר לה'זאו' שהוא בחינת 'לב' - ונתבטל ה'חרפה', הינו "ערלת לב" - פי "על כל פשעים תכסה אהבה" (משלי י, יב) - פי שם שורה 'אהבה הקדושה'.

וצריך כלי-אחד לדבר בינו לבין קונו - כדי שיאיר בחינת נקדה/ להלב. ועל-ידי-זה נתבטל 'ערלת לבו', הינו 'חרפות', הינו 'אהבות רעות'.

וגם צריך כלי-אדם לדבר עם חברו ב'יראת-שמים', כדי לקבל התעוררות בלבו, מה'נקדה' שיש בחברו יותר ממנו, פי זה הבחינה שיש בחברו יותר ממנו, הוא בחינת 'נקדה'. ושם בה'נקדה' הזאת - שורה ה'אהבה'

הנקרא 'כהן'. וה'נקדה' הזאת - הוא בחינת 'צדיק' לנגי חברו, ומאיר ללב חברו.

נמצא: שעליידי 'שלושה נקדות' אלו - נתפסל ה'חרפות', הינו 'ערלת לב', הינו 'אהבות רעות': (א) 'התקשרות הצדיקים', לקבל מתחלה מהצדיק, נקדה פלילות של כל ישראל. (ב) ואחר כך יקבלו דין מן דין. (ג) וכל אחד יקבל מנה ובה.

לג. ח"א מט, א - ה'לב' הוא הצייר של ה'מדות', הינו ה'חכמה שבלב' וכו'. כשחושב 'מהשבות רעות' - הוא מטמטם הלב, בבחינת "ערלת לב", ומקלקל את הבריאה, הינו ה'חכמה שבלב'. כי ה'יצירה' הוא 'טפשות הלב', כמו שכתוב (דברים י, טז): "ומלתם את ערלת לבבכם", ותרגומו: "ית טפשות לבבון". ו'טפשות' הוא קלקול ה'בריאה' שהיא עליידי ה'חכמה' - כי הוא מקלקל ומטמטם ה'חלל' שבלב, שהוא 'סוד הלל הפנוי'.

וכשחושב 'מהשבות טובות' בלבו איך לעבד השם יתברך - בזה נעשה 'לבו' בבחינת: "צור ללבי" (תהלים עג, טו), ובבחינת: "ולבי חלל בקרבי" (שם קט, כב), שבתוך ה'חלל' יתגלו פעולותיו. ועליידי פעולותיו ומדותיו הטובים - יתגלה שהוא מקבל על מלכותו שמים שלמה.

"אשר לא ישא פנים" (דברים י, יז)

לד. ח"א מז - מובא לעיל בפסוק: "ואכלת ושבעת וברכת", עיו"ש.

"הוא תהלתך והוא אלקיך" (דברים י, כא)

לה. ח"ב יט - זהו עקר התכלית אצלנו, שתהיה התפלה נכללת באחדותו יתברך, בבחינת (דברים י, כא): "הוא תהלתך והוא אלקיך" - שהתפלה והשם יתברך אחד בפיו. וזהו עקר התכלית באמת. [עין הפרוש ב'פרפראות לחכמה'].

לו. שיחות הר"ן נב - כבודו יתברך צועק תמיד, וקורא ומרמז להאדם שיקרב אליו, והוא יתברך יקרב אותו ברחמים באהבה ובחבה גדולה.

וזה שהאדם נתלהב לפעמים בתוך תפלתו, ומתחיל להתפלל בהתלהבות וחשק גדול, ותפלתו שגורה ומרצה בפיו - זהו 'אור השם יתברך' בעצמו בפיו, שנתלבש בו וקורא אותו לעבודתו יתברך. כי זה ההתלהבות שהאדם מתלהב בתפלתו - זה בחינת השם יתברך בעצמו בפיו, בבחינת (דברים י, כא): "הוא

תהלתך והוא אלקיך" - שהוא יתברך הוא בעצמו התלהב והתפלה.

"בשבעים נפש ירדו אבתיך" (דברים י, כב)

לז. ח"ב ח, ה - עליידי 'התגלות הפבוד', בא 'התפשטות הנבואה'. פי ה'נבואה' באה מבחינת 'שרשי נפשות ישראל', שהם בחינת 'שבעים נפש', בבחינת (דברים י, כב): "בשבעים נפש ירדו אבותיך", ראשיתבות 'נבי"א'. ו'שרש הנפשות' הוא בחינת 'פבוד' וכו'.

"ואת כל היקום אשר ברגליהם בקרב כל ישראל" (דברים יא, ו)

"זה ממונו של אדם שמעמידו על רגליו" (רש"י, פסחים קט. סנהדרין קי.)

לח. ח"א נג, בסוף - אלו בני-אדם הנופלים ב'תאות-ממון', ואינם מאמינים שהקדוש-ברוך-הוא יכול לפרנס אותו בסבה קלה, ורודפים אחר פרנסתם ביגיעות גדולות וכו' - נקשרים ב'פנים דסטרא' אהרא' וכו'.

אבל אלו בני-אדם שמשאם-ומתנם ב'אמונה' - הם דבקים ב'אור הפנים דקדשה', פי אין 'אמונה' בלא 'אמת' וכו'.

וזהו בחינת: "קשטא קאי" (שבת קד.). פי אמרו רז"ל (פסחים קט. סנהדרין קי. על דברים יא, ו): "ואת כל היקום אשר ברגליהם" - "זה ממונו של אדם שמעמידו על רגליו". ועל-כן עקר המעמד פרנסה, הינו "ממונו של אדם שמעמידו על רגליו" - הוא עליידי 'אמת', שהוא בחינת 'שבירת תאות-ממון'.

וזה בחינת "קשטא קאי" - הינו: עליידי 'אמת' - יש לו 'ממון', שהוא בחינת 'עמידה', 'שמעמידו על רגליו'.

אבל: "שקרא לא קאי" (שבת שם) - פי 'שקר' הוא 'עבודה-זרה', 'תאות-ממון' וכו'. ועל-כן עליידי 'שקר', שהוא 'עבודה-זרה', 'תאות-ממון', אין לו שום קיום ומעמד - הינו: שאין לו 'ממון', הנקרא 'יקום' וכו'.

לט. ח"א לא, ט - מי שהוא במדרגת 'אברהם', בחינת 'בעל נפש' - אזי בודאי כל אכילותיו וסעודותיו, בבחינת "לחם הפנים", בבחינת (בראשית יז, א): "התהלך לפני". 'התהלך' - זה בחינת 'רגליו', בחינת 'פרנסתו', בחינת (דברים יא, ו): "ואת היקום אשר ברגליהם", ודרשו רז"ל (פסחים קט. סנהדרין קי.): "זה

מִמוֹנוּ שֶׁל אָדָם שִׁמְעֵמִידוֹ עַל רִגְלוֹ. "הַתְּהַלֵּךְ לִפְנֵי" - שְׁנַעֲשֶׂה מֵהֶם בְּחִינַת פְּנִים'.

מז. ח"א מא - עִנְיָן פְּדִיּוֹן־נַפְשׁ - כִּי ה'מִמוֹן' נִקְרָא 'עֲמוּדִים', כְּמוֹ שְׁכַתּוּב (דְּבָרִים יא, ו): "וְאֵת הַיְקוּם אֲשֶׁר בְּרַגְלֵיהֶם" (על־פִּי פְּסָחִים קִיט. סְנַהֲדְרִין קי. - זֶה מִמוֹנוֹ שֶׁל אָדָם שִׁמְעֵמִידוֹ עַל רִגְלוֹ). וּכְשֶׁהֲצַדִּיק הָעוֹשֶׂה ה'פְּדִיּוֹן' מִנִּיחַ יָדָיו עַל ה'מִמוֹן', יִכּוֹן כִּי יֵשׁ יָד הַגְּדוֹלָה וְכוּ', וַיִּכּוֹן לְהַמְשִׁיךְ אֵלָיו הַחוּי"ן וְכוּ', לְתוֹךְ ה'מִמוֹן' הַנִּקְרָא 'עֲמוּדִים'. וְאֵז נִקְרָא: "וְזֵי הָעֲמוּדִים" (שְׁמוֹת כז, י). וְאֵלּוֹ 'עֲמוּדִים', הֵינּוּ 'דְּגָלִין' וְכוּ' וְכוּ'. (עֵינ פְּנִים).

מא. ח"א מז - עֵקֶר 'עֲשִׂירוֹת' בָּא מ'אֲמַת'. וְהַאוֹחֵז ב'מִדַּת־אֲמַת' - אֵזִי פְּרִנְסָתוֹ בְּרוּחַ, כִּי הַשְּׁפָעָה מ'מִדַּת־אֲמַת'.

וְזֶה רָמַז (שְׁבַת קד.): "קִשְׁטָא קֵאִי". כִּי רַז"ל דְּרָשׁוּ (פְּסָחִים קִיט. סְנַהֲדְרִין קי.) עַל פְּסוּק (דְּבָרִים יא, ו): "וְאֵת הַיְקוּם אֲשֶׁר בְּרַגְלֵיהֶם" - "זֶה מִמוֹנוֹ שֶׁל אָדָם שִׁמְעֵמִידוֹ עַל רִגְלוֹ". - וְזֶהוּ: "קִשְׁטָא" - הַאוֹחֵז בְּמִדַּת אֲמַת. אֵזִי: "קֵאִי" - "זֶה מִמוֹנוֹ שִׁמְעֵמִידוֹ עַל רִגְלוֹ", וּפְרִנְסָתוֹ בְּרוּחַ. - אֵךְ "שִׁקְרָא לָא קֵאִי" (שְׁבַת שם) - כִּי הוּא ב'הַסְתַּרְת־פְּנִים' שֶׁהוּא בְּחִינַת אֲמַת'.

מב. ח"א סט - עֵקֶר הַמִּמוֹן שֶׁל הָאָדָם, בָּא לוֹ עַל־יְדֵי בַת־זוּגוֹ, עַל־יְדֵי אֹזֶר נַפְשָׁה. הֵינּוּ: עַל־יְדֵי שְׁמַתְנוּצֵץ וּמַתְפַּשֵּׁט אֹזֶרוֹת מְאֹד נַפְשָׁה - אֵלּוֹ הָאֹזֶרוֹת הֵם בְּחִינַת ה'מִמוֹן'.

כִּי ה'מִמוֹן' הוּא מִמְקוֹם ה'נַפְשׁ', וְנַפְשׁ' הִיא בְּחִינַת 'נִקְבָּה' וְכוּ'. כִּי עֵקֶר ה'מִמוֹן' תְּלוּי בָּהּ, כִּי הִיא בְּחִינַת 'דְּגָלִין' וְכוּ', כְּמוֹ שְׁכַתּוּב בַּזֶּהָר (וַיִּרְא קִיב: עַל שְׁמוּאֵל־א ב, ט): "דְּגָלֵי חֲסִידָיו יִשְׁמֹר - דָּא אֲתַתָּא". וּכְתִיב (דְּבָרִים יא, ו): "וְאֵת כָּל הַיְקוּם אֲשֶׁר בְּרַגְלֵיהֶם", "זֶה מִמוֹנוֹ שֶׁל אָדָם שִׁמְעֵמִידוֹ עַל רִגְלוֹ" (פְּסָחִים קִיט. סְנַהֲדְרִין קי.). כִּי עֵקֶר ה'מִמוֹן' בָּא מִבְּחִינַת נַפְשׁ', בְּחִינַת נִקְבָּה', בְּחִינַת דְּגָלִין'.

מג. ח"א קפ - בְּעִנְיָן סְגֻלַּת הַפְּדִיּוֹן - 'מַעוֹת' הֵם בְּחִינַת 'דִּינִין', כְּמוֹ שְׁאֲמַרְוּ (פְּסָחִים קִיט. סְנַהֲדְרִין קי. עַל דְּבָרִים יא, ו): "וְאֵת כָּל הַיְקוּם אֲשֶׁר בְּרַגְלֵיהֶם" - "זֶה מִמוֹנוֹ שֶׁל אָדָם שִׁמְעֵמִידוֹ עַל רִגְלוֹ". נִמְצָא: ה'מַעוֹת' הֵם בְּחִינַת 'דְּגָלִין' וְכוּ' וְכוּ'.

מד. ח"ב פא - אָדָם נִתְעַלָּה ב'מִמוֹן' הַנִּקְרָא דְּגָלִין', כְּמוֹ שְׁכַתּוּב (דְּבָרִים יא, ו): "וְאֵת הַיְקוּם אֲשֶׁר בְּרַגְלֵיהֶם".

"לְמַטֵּר הַשָּׁמַיִם תִּשְׁתַּח מַיִם" (דְּבָרִים יא, יא)

מה. סַפְר־הַמִּדּוֹת, סְגֻלַּת ח"ב ד; תְּפִלָּה ח"ב ז - אֲמִירַת תְּהִלִּים סְגֻלָּה לְהוֹרִיד גְּשָׁמִים, 'תְּהִלִּים'

(רֵאשִׁי־תְּבוֹת): "לְמַטֵּר הַשָּׁמַיִם תִּשְׁתַּח מַיִם" (דְּבָרִים יא, יא).

"תְּמִיד עֵינֵי ה' אֵלְקִיךָ בָּהּ, מְרֵאשִׁית הַשָּׁנָה וְעַד אַחֲרִית שָׁנָה" (דְּבָרִים יא, יב)

מז. ח"א לז, ז - "דְּרָשׁוּ ה' וְעִזּוּ בְקִשׁוֹ פָּנָיו תְּמִיד" (תְּהִלִּים קה, ד). "דְּרָשׁוּ ה'" - עַל־יְדֵי אֵיזָה חֲכָמָה תּוֹכֵל לְדַרֵּשׁ אוֹתוֹ? - הַדָּר מְפָרֵשׁ: "וְעִזּוּ" - הֵינּוּ עַל־יְדֵי ה'תּוֹרָה', וְלֹא עַל־יְדֵי חֲכָמוֹת אַחֲרִים'.

וְעַל־יְדֵי מָה תִּזְכֶּה ל'חֲכָמוֹת־הַתּוֹרָה'? - "בְּקִשׁוֹ פָּנָיו תְּמִיד" - עַל־יְדֵי 'צְדָקָה שֶׁל אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל', כְּמוֹכָא בְּמִדְרָשׁ (בְּרֵאשִׁית־רַבָּה מו, יב; קַהֲלֵת־רַבָּה ה, ד): "אֵינן 'בְּקִשְׁת פְּנִים' אֶלָּא 'צְדָקָה', כְּמוֹ שְׁכַתּוּב (תְּהִלִּים פה, יד): 'צְדָק לְפָנָיו יִהְיֶה'". "וְאֵינן 'תְּמִיד' אֶלָּא 'אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל'" (מִדְרָשׁ־תְּהִלִּים קה), כְּמוֹ שְׁכַתּוּב (דְּבָרִים יא, יב): "תְּמִיד עֵינֵי ה' אֵלְקִיךָ בָּהּ".

מז. ח"א מד - "תְּפִלוֹת כְּנֶגֶד תְּמִידִין תְּקַנּוּם" (בְּרֻכּוֹת כו, ב). 'תְּמִיד' - זֶה בְּחִינַת 'אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל', כְּמוֹ שְׁכַתּוּב (דְּבָרִים יא, יב): "תְּמִיד עֵינֵי ה' אֵלְקִיךָ בָּהּ" - שְׁצַרִּיךְ לְדַאוֹת שִׁיתְּפַלֵּל תְּפִלְתוֹ ב'אֹיֶרָא ד'אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל' - הֵינּוּ: שְׁתַּקִּינוּ מ'חֲשָׁבוֹת־זְרוֹת' שְׁבַתְּפִלָּה, בְּחִינַת "תְּפִלוֹת כְּנֶגֶד". "תְּקַנּוּם" הוּא: עַל־יְדֵי "תְּמִיד" - עַל־יְדֵי בְּחִינַת 'אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל'.

מח. ח"א מד - "תְּפִלוֹת כְּנֶגֶד תְּמִידִין תְּקַנּוּם" (בְּרֻכּוֹת כו, ב). "תְּפִלוֹת כְּנֶגֶד" - הֵינּוּ ה'מַחְשָׁבוֹת־זְרוֹת' שֶׁהֵם "כְּנֶגֶד" - שֶׁהֵם מְבַלְבְּלִין תְּפִלְתוֹ. וְנִקְרָאִים 'מְבוּל', שֶׁהֵם 'מְבַלְבְּלִין' תְּפִלְתוֹ. "תְּקַנּוּם": שִׁיתָן 'צְדָקָה לְאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל. וְעַל־יְדֵי־זֶה נִכְלָל ב'אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל' אֲשֶׁר עָלֶיהָ נֶאֱמַר (יחֻזְקָאֵל כב, כד): "אֶרֶץ לֹא גִשְׁמָה בַיּוֹם זָעַם" (זְבַחִים קיג. - שְׁלֹא יֵרֵד מְבוּל לְאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל). וְעַל־יְדֵי־זֶה נִצּוּל מ'מַחְשָׁבוֹת־זְרוֹת'.

וְזֶה: "תְּמִידִין תְּקַנּוּם". "תְּקַנּוּם" - עַל־יְדֵי 'אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל', שְׁנֶאֱמַר בָּהּ (דְּבָרִים יא, יב): "אֶרֶץ אֲשֶׁר וְכוּ' 'תְּמִיד' עֵינֵי ה' אֵלְקִיךָ בָּהּ".

גַּם "אֹיֶרָא ד'אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל מַחְכִּים" (בְּבֵא־בְתֵרָא קנח: זֶהָר פְּנַחֵס רַמֵּד: תְּקוּנַיִתָּהָר סד.) - וְעַל־יְדֵי־זֶה נִדְּבַךְ 'מַחוּ', הֵינּוּ מ'מַחְשָׁבוֹת'.

מט. ח"א מז - עַל־יְכוֹן כְּתִיב עַל 'אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל' (דְּבָרִים יא, יב): "תְּמִיד עֵינֵי ה' אֵלְקִיךָ בָּהּ" - כִּי "דְּבַר שְׁקָרִים לֹא יִכּוֹן לִנְגַד עֵינֵי" (תְּהִלִּים קא, ז). אֵךְ 'אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל' שֶׁהִיא מִדַּת אֲמַת', "תְּמִיד עֵינֵי ה' בָּהּ" וְכוּ'.

נ. ח"א נה, בסוף - הַצְּדִיקִים שֶׁהֵם עוֹשֵׂי טוֹב, זוֹכִים ל'פְּנֵי הַשֵּׁם'. כִּי קִדְּם 'כְּרִיתוֹת הַרְשָׁעִים', הִזָּה 'פְּנֵי

השם' מכסה ומסתר בעושי רע כדי להכריתם, בבחינת (תהלים לד, יז): "פני ה' בעושי רע להכריתם". ועכשו תכף כשרואים ב'כריתות רשעים' - תכף נתגלה 'פני השם' לעושי טוב.

וזהו (תהלים קה, ד): "בקשו פניו תמיד" - כי עלידי 'תמיד' שהוא בחינת 'ארץ-ישראל', כמו שכתוב (דברים יא, יב): "תמיד עיני ה' אלקיד בה" - תזכו למצא 'פני השם' - כי עלידי 'ארץ-ישראל', תזכו לראות בה'כריתות רשעים'.

נא. ח"א רלד - אי אפשר לספר מעשיות של צדיקים - כי אם מי שיכול להדמות עצמו להשם יתברך, דהינו שיכול להבדיל בין אור וחשך כמו השם-יתברך בבניכול וכו'.

ולזכות לזה שיכול להדמות אליו יתברך להבדיל בין אור וחשך - הוא עלידי 'השגחה' - הינו שיצא מ'טבעיות', שזה בחינת 'כלליות הקדשה'.

וזה זוכין עלידי 'ארץ-ישראל' - כי 'ארץ-ישראל' הוא 'כלליות הקדשה שבכל הקדשות', כי שם כל העשר קדשות'.

ועליכן נאמר ב'ארץ-ישראל' (דברים יא, יב): "תמיד עיני ה' אלקיד בה" - כי שם הוא רק 'השגחה', בחינת (כו, טו): "השקיפה ממעון קדשך".

וזה (תהלים טז, ח): "שויתי ה' לנגדי תמיד", הינו: כשאני רוצה להשוות ולדמות עצמי להשם-יתברך, אזי: "לנגדי תמיד" - הינו בחינת 'ארץ-ישראל', כמו שכתוב במדרש (מדרש-תהלים קה): "אין תמיד אלא ארץ ישראל", שנאמר: "תמיד עיני ה' אלקיד בה".

נב. ח"ב ה, יד - ה'חמשה חושים של המוח, כלם נמצאים בבחינת 'ראשי-השנה' וכו'.

'חוש הראיה' ב'ראשי-השנה' - הוא בבחינת (דברים יא, יב): "תמיד עיני ה' אלקיד בה מראשית השנה ועד אחרית שנה", ב'ראשי-השנה נדון מה יהא בסופה" (רש"י שם) - שבראשי-השנה רואה ומשגיח על כל השנה מה יהא בסופה. [עין בפנים שאר החושים].

נג. ח"ב ה, י"א-יב - לעתיד יחדש הקדוש-ברוך הוא כל העולם בלו בבחינת 'ארץ-ישראל', כי אז יתגלה השם יתברך ברא הכל. ועקר 'קדשת ארץ ישראל' הוא: ששם הוא השגחתו יתברך תמיד, בבחינת (דברים יא, יב): "תמיד עיני ה' אלקיד בה מראשית השנה ועד אחרית שנה". ואז יתנהג כל העולם בלו עלידי 'השגחה לבה', כמו 'ארץ-ישראל', ויתבטל הטבע לגמרי, בחינת נפלאות, שלא בדרך הטבע. ואז יתער שיר חדש' וכו'.

וזה בחינת 'תשרי' - כי "בתשרי נברא העולם" (ראש השנה י, ו) ו'חדוש העולם' יהיה בבחינת 'ארץ-ישראל', בבחינת 'השגחה'.

וזה בחינת 'ראשי-השנה' - בבחינת: "תמיד עיני ה' אלקיד בה מראשית השנה" וכו'. ואז יתער שיר חדש' כנ"ל, וזה בחינת 'תשרי' - בבחינת (שיר-השירים ד, ח): "תבואי תשורי מראש אמונה".

וזה בחינת ה'ראה' וכו'. 'חדוש העולם' בבחינת ה'ראה', בחינת (תהלים קד, ב): "תשלה רוחך בראון ותחדש פני אדמה" - בחינת ה'רוח' של 'פני ראה'. וה'חדוש העולם' הוא בבחינת 'השגחה', בחינת 'ארץ-ישראל'. וזה בחינת ה'ראה', בבחינת מה שאמרו רז"ל (חלוץ מט): "למה נקרא שמה ראה, שמאירת את העינים" - זה בחינת: "תמיד עיני ה' אלקיד בה" וכו', הנאמר ב'ארץ-ישראל', שהוא בחינת 'השגחה' וכו'.

נד. ח"ב מ - מי שיודע משכל, כגון לומדים שמרגישים מעט טעם השכל בפשט וקשיא בדרך הלומדים, או חכמים בחכמות אחרות, שמרגישים 'טעם שכל' - יכולין להבין 'טעם ארץ-ישראל' - כי "אורא דארץ-ישראל מחכים" (בבא-בבא קנח: זהר פנחס רמד: תקוני-זהר סד). וטעם החכמה והשכל בודאי יקר מאד - אך עקר מעלת 'קדשת ארץ-ישראל', הוא רק עלידי 'השגחת השם-יתברך'.

ומחמת שהשם-יתברך מסתכל ב'ארץ-ישראל תמיד, כמו שכתוב (דברים יא, יב): "תמיד עיני ה' אלקיד בה מראשית השנה ועד אחרית שנה" - עלידי-זה ארץ-ישראל מקדשת ואוירה מחכים - כי 'עינים' על-שם ה'חכמה', כי 'התפתחות החכמה' נקרא בחינת 'עינים', כמו שכתוב (בראשית ג, ז): "ותפקחנה עיני שניהם", ופרש רש"י: "על-שם החכמה נאמר". - ומחמת שעייני השם ב'ארץ-ישראל', שמסתכל בה תמיד - עלידי-זה "אורא דארץ-ישראל מחכים".

אך מהיכן נמשך ונתעורר זאת אצל השם-יתברך, דהינו בחינת 'עינים' להשגיח כנ"ל? - זה נעשה על ידי 'נשמות ישראל' שהשם-יתברך מתפאר בהם, בבחינת (ישעיה מט, ג): "ישראל אשר בך אתפאר".

ועלידי ה'התפארות' - נעשין בחינת 'תפלין' שנקראין 'פאר' (ברכות יא, טז: ספא כה. ועוד). וה'תפלין' הם בחינת 'מחיו', ונכנסין לפנים ובוקעין בעינים, ומזה נעשה 'השגחת השם-יתברך' בבניכול, שעלידי-זה נעשה 'קדשת ארץ-ישראל', בחינת "אורא דארץ-ישראל מחכים".

ועל-שם זה נקרא: "ארץ-ישראל" - שמקבלת קדשתה מבחינת: "ישראל אשר בך אתפאר".

אך בודאי לא כל העתים שוות בהתקרבות ישראל להשם יתברך, כי לפעמים חסוֹשֶׁלֹם יש שנתרחק אחד מהשם יתברך וכו', ונפגם בחינת ה'התפארות' וכו'. רק בפאחד מישראל נתקרב להשם יתברך וכו'. וכל מה שנתוספין יותר רבים מישראל שרוצים לעבדו ולהתקרב אליו, אזי נתגדל ונתוסף יותר התפארותו יתברך וכו'. ועל־ידיִיִזה נעשין 'תפלין מחין'. ומזה נעשה 'קדשת ארץ־ישראל', בחינת "אוירא דארץ־ישראל מחכים", על־ידי עיני השגחתו פנ"ל.

[עין עוד בפנים באריכות, ותרצה נפלאות בענין הקבוץ הקדוש בראש־השנה, שאז נתוסף ה'התפארות', ונעשה בחינת ארץ־ישראל בחינת 'השגחה'].

נה. ספר־המדות, ארץ־ישראל ח"ב א - על־ידי ישיבת ארץ־ישראל, משיגין השגחת השם יתברך על העולם.

"ולעבדו בכל לבבכם" (דברים יא, יג)
"איזהו עבודה שבלב זה תפלה" (תענית ב.)

נו. ח"א מט, ב'ד־ה - וזה בחינת דברים יא, יג):
"ולעבדו בכל לבבכם", "איזהו עבודה שבלב זה תפלה" (תענית ב.). כי 'תפלה' בחינת 'מלכות דוד', כמו שכתוב (תהלים קט, ד): "ואני תפלה".

ועקר התפלה תלוי בלב, שישים כל לבו עליה - דהינו: שיקשר מחשבתו היטב לדבורי התפלה, שלא יהיה בבחינת (ישעיה כט, יג): "בשפתם כפדוני ולבם רחק ממני".

ו'תפלה שבלב' - היא בחינת 'התגלות מלכותו' בתוך ה'חלל הפנוי', בתוך המדות, בתוך העולמות.

ועל־ידיִיִזה נתגלה ונתגדל 'מלכותו יתברך', ונופל 'מלכות הרשעה'.

ואז יש עליה ל'ביתא עלאה' ו'ביתא תתאה' - "שנשבע הקדוש־ברוך־הוא: שלא יכנס בירושלים שלמעלה, עד שיבנה ירושלים שלמטה" (תענית ה.), בחינת 'תפלה', בחינת 'מלכות'.

ואיתא ב'כתבי־האר"ז' ל' (ספר הלכותים, שופטים ד): שהפונה על־פי סוד הוא: ש'בינה' א'מא עלאה', 'ביתא עלאה', היא בחינת 'ירושלים שלמעלה'. ו'מלכות', 'ביתא תתאה', היא בחינת 'ירושלים שלמטה'. שאין ה'יחוד שלמעלה' בחינת 'עלית ביתא עלאה' נשלם - עד שנבנה ונשלם בחינת 'מלכות' בשלמות, שהיא בחינת 'עלית ביתא תתאה' וכו', עין־שם.

הינו: על־ידי שמצמצם אור התלהבות לבו, שלא יתלהב יותר מדי, כדי שיוכל לעבד השם יתברך בהדרגה ובמדה, ומקדש מחשבתו לבלתי לחשב שום 'מחשבות־רעות', רק לחשב תמיד 'מחשבות־קדושות' - על־ידיִיִזה נתגלה בחינת 'מלכות' - כי נתגלה שהוא מקבל על־מלכות־שמים שלמה. ואז יש עליה לבחינת 'מלכות', 'ביתא תתאה'. ואז דיקא עולה גם 'ביתא עלאה', בחינת 'בינה לבא'. כי באמת שניהם אחד, ואחת תלויה בחברתה.

וכל־זה הוא בחינת 'תפלה', שהיא 'עבודה שבלב' - כי 'תפלה שבלב', היא בחינת 'התגלות מלכותו' שבתוך 'חלל הפנוי' שבלב פנ"ל.

והבן מאד, כי הדברים עמקים מאד מאד, ורבונו ז"ל קצר כאן ודבר הכל ברמז, "כמאן דמחוני במחוג" (על־פי ברכות מו: - רש"י: מראים בגדיהם ובאצבעותיהם ברמיה), והדברים נכוחים למבין. והעקר לקיים בפשוטן וכו'.

וזה פרוש (בבא־מציעא נט.): "אתתך גוצא, גחן ולחיש" - פרש רש"י: "שמע עצתה" [אשתך קטנה, כפף עצמך ושמע דבריה]. כי באמת 'אשה יראת־השם' היא בחינת 'עצה'. כשה'תפלה', בחינת 'מלכות', בשפלות ובקטנות, בבחינת "אתתך גוצא" - בבחינת (שיר־השירים ח, ח): "אחות לנו קטנה" וכו' - צריך להקים אותה וכו'. וזה: "ולחיש לה" - 'תקבל עצתה' - וזה עליות התפלה שהיא 'בלחיש', שהיא 'עבודה שבלב'.

נז. שיחות הר"ן רנט - שמעתי בשמו: שהיה מדבר עם אחד מבני־הנעורים, והיה מחזק אותו מאד מאד בהתבודדות ושיחה בינו לבין־קונו בלשון שמדברים בו, כדרךנו ז"ל.

ואמר לו: שבתחלה זה היה עקר התפלה, מה שהיה כל אחד מדבר מה שבלבו לפני השם יתברך בלשון שהיו מדברים בו, כמבאר ברמב"ם בתחלת הלכות תפלה' (תפלה א, א'ב'ג'ד). עין־שם שמבאר שם זאת היטב: "שבתחלה היה זה עקר התפלה" וכו'. אך אחר־כך ראו אנשי־כנסת־הגדולה' וכו', ותקנו סדר התפלה. אבל על־כל־פנים מדינא זהו עקר התפלה.

עליכן גם עכשו שמתפללין 'סדר התפלה' שתקנו 'אנשי־כנסת־הגדולה' - טוב מאד להאדם להיות רגיל להתפלל לפני השם יתברך, תפלות ותחנונות ובקשות מלבו בלשון שמבין, שיזכהו השם יתברך לעבודתו באמת - כי זה עקר התפלה פנ"ל.

"וְנָתַתִּי עֹשֵׁב בַשָּׂדֶה לְבַהֲמֹתָהּ, וְאָכְלָתָּ וְשִׁבְעָתָּ"
(דְּבָרִים י"א, טו)

נח. ח"א לט - "וְנָתַתִּי עֹשֵׁב בַשָּׂדֶה לְבַהֲמֹתָהּ"
(דְּבָרִים י"א, טו). **"עֹשֵׁב ב' -** ראשי תיבות: **"עוֹשֵׂה שְׁלוֹם בְּמִרוֹמָיו"** (איוב כה, ב). **"בַּשָּׂדֶה"** - לשון 'שדוד ושבירה'.

בְּשִׂמְרָגִישׁ אֵיזָה רְעֵבוֹן, שְׂמַתְגַּבֵּר עָלָיו תְּאֹתֵי אֲכִילָה - יָדַע שִׁישׁ לֹא שׁוֹנְאִים. כְּמֹאֲמֵר חֲז"ל (בבא מציעא נט. על תהלים קמז, יד): **"הַשֵּׁם גְּבוּלָה שְׁלוֹם"**. ו"מי שיש לו רשים מלמטה, בידוע שיש לו רשים מלמעלה" (סנהדרין קג).

בְּכֹן צְרִיף לְשֹׁדֵד וּלְשֹׁבֵר הַבְּהֵמִיּוֹת שְׁלוֹ הַמֵּתְאֵנָה לְאֹכֵל - כי עקר ה'רעבוֹן' הוא ל'בהמיות' וכו'.

וּכְשִׁישׁ שְׁלוֹם לְמֹטָה, יֵשׁ לֹא שְׁלוֹם לְמַעַלָּה בְּמִרוֹמוֹ - ואזי נתגלה ונתרבה שבע גדול בעולם וכו'.

נט. ח"א לט - "וְנָתַתִּי עֹשֵׁב בַשָּׂדֶה לְבַהֲמֹתָהּ"
(דְּבָרִים י"א, טו). **"וְנָתַתִּי עֹשֵׁב"** - רמז ל'בנים', כמו שכתוב (איוב ה, כה): **"וְצִאצְאֶיךָ כְּעֹשֵׁב הָאָרֶץ"**. **"בַּשָּׂדֶה לְבַהֲמֹתָהּ"** - הינו: אימתי יהיה לך בנים חיים וקיימים? - כשיהיה זונגה בקדשה, ותשבר נפש המתאנה שלך, הינו נפש הבהמיות, וידמה לך **"כִּאלֹהֵי כַפָּאָה שֹׁד"** (דברים כ).

וזה: **"בַּשָּׂדֶה"** - לשון 'שד' - על-ידי-זה יהיו לך 'בני קימא'. כי מיתת הבנים, זה מחמת 'נשמות העשוקים בטקלא' (זהר משפטים צה) וכו'.

גם צריך שיהא עקר זונגה ב'ליל-שבת', שאז נכללת בקדשה, ויתפרדו ממנה כל פועלי-און. וזה: **"וְאָכְלָתָּ וְשִׁבְעָתָּ"** - זה רמז על 'שבת', שאז ה'שביעה' שממנו נתברכין ששת ימים.

ס. ח"א מז - וְזֶהוּ (דְּבָרִים י"א, טו): "וְנָתַתִּי עֹשֵׁב בַשָּׂדֶה לְבַהֲמֹתָהּ וְאָכְלָתָּ וְשִׁבְעָתָּ". כמבאר בזהר (בראשית כה: תקוני-זהר פז): **"עֹשֵׁב ב' הוא ע"ב שיי"ן, תלת ראשין, שלשה אבות, שהוא הגונין"**. והינו: **"בַּשָּׂדֶה לְבַהֲמֹתָהּ"** - שתשדד הבהמיות שלך. **"וְאָכְלָתָּ וְשִׁבְעָתָּ"** - לאכל ולשבע, רק להסתפק במעט - אזי: **"וְנָתַתִּי עֹשֵׁב"**.

סא. חיי מוהר"ן צב - רבנו ז"ל ספר: שהיה רגיל לֹאכֵל הַרְבֵּה מְאֹד בִּימֵי נְעוּרָיו, וְהָיוּ לֹא יְסוּרִים מִזֶּה. וְהִשְׁלִיךְ זֹאת. וְרָאָה אַחֲרָיֶךָ שִׁישׁ לֹא תֵּאֵנָה גַם לְאוֹתוֹ הַמַּעַט שְׂאוּכֵל, וְנִתְיָשֵׁב וְהִתְחִיל שׁוֹב לְאֹכֵל, כִּי מָה לֹא

כְּשֹׂאֹכֵל מַעַט עִם תֵּאֵנָה אוֹ הַרְבֵּה, וְלָמָּה לֹא לְהַפְסִיד גּוֹפוֹ בְּחֵנֶם, וְהָיָה מְנִיחַ כָּל הַתְּאֵאוֹת בְּתוֹךְ תֵּאֵנָה זֶה שֶׁל אֲכִילָה (עי' 'שבחי-הר"ן ח"א כא).

פַּעַם-אַחַת הָיָה יוֹשֵׁב עַל הַשִּׁלְחָן אֲצֵל חֲמִיו בְּסַעֲדָה-שְׁלִישִׁית בְּשֶׁבֶת, וַיֵּשֶׁב בְּזוּיָת וְהָיָה חֲשֵׁד בְּבֵית. וְהוּא הָיָה דָּרְכוֹ תְּמִיד לַעֲשׂוֹת אֵת שְׁלוֹ כְּדָרְכוֹ. וְהִתְחִיל לְבַקֵּשׁ: "שִׁירָאָה לֹא הַשֵּׁם-יִתְבָּרַךְ אֶת הָאָבוֹת, אֲבָרְהָם יִצְחָק וַיַּעֲקֹב". וְהִבְטִיחַ לְהַשֵּׁם-יִתְבָּרַךְ: "כִּשְׁתֵּרָאָה לִי זֹאת, אֲשֶׁלִּיךְ גַּם זֹאת הַתְּאֵנָה" (הינו של אכילה). וְעָשָׂה בְּזֶה מַה שְּׁעָשָׂה, וְנִכְנַס בְּזֶה מְאֹד, וַיִּישָׁן.

וְכֹא זָקְנוּ הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב ז"ל אֵלָיו בְּחֵלּוֹם, וְאָמַר לֹא הַפְּסוּק (דְּבָרִים י"א, טו): "וְנָתַתִּי עֹשֵׁב בַּשָּׂדֶה לְבַהֲמֹתָהּ". וְהַקִּיץ. וְנִפְלָא בְּעֵינָיו: "מָה שִׁיכּוֹת יֵשׁ לְזֶה הַפְּסוּק לְמָה שֶׁבִקֵּשׁ"!

וְכֹא בְּדַעְתּוֹ: שְׂאִיתָא בְּתַקּוּנִים (פז): **"עֹשֵׁב ב' הוא אוֹתִיּוֹת עֵי"ן בִּי"ת שִׁי"ן. עֵי"ן בִּי"ת' היא 'בת עין, שִׁי"ן תֵּלֶת אֲבָהוֹן"**.

וְזֶהוּ: אִם תִּרְצֶה לְרְאוֹת אֲבָהוֹן - אִי-אֲפָשֶׁר לְךָ, כִּי אִם **"בַּשָּׂדֶה לְבַהֲמֹתָהּ"** - צריך אתה לשדד הבהמיות 'תְּאֵנוֹת-אֲכִילָה'. וְהִשְׁלִיךְ גַּם זֹאת הַתְּאֵנָה. - (ואמר: שְׁמַעְשָׂה זֶה שִׁיכָה לְהַמְעָשָׂה שֶׁל 'קַבְּלַת הַתּוֹרָה', הַמְעָשָׂה מֵהַלָּחֵם).

"וְסַרְתֶּם וְעַבַּדְתֶּם אֱלֹהִים אֲחֵרִים וְגו', וְלֹא יִהְיֶה מְטָר"
(דְּבָרִים י"א, טז-יז)

סב. ח"א מ - עֲלִי־דִי עֲבוֹדַת-אֱלֹהִים נִמְנַע ה'מְטָר', כְּמוֹ שְׂכַתּוֹב (דְּבָרִים י"א, טז-יז): "וְעַבַּדְתֶּם אֱלֹהִים אֲחֵרִים וְכו', וְלֹא יִהְיֶה מְטָר" - וְכִשְׂאִין מְטָר, אִין שְׁבַע, וְכִשְׂאִין שְׁבַע, אִין 'שְׁלוֹם' וְכו'.

סג. ח"ג טב - 'קַלְקוּל הָאֲמוּנָה', הִיא גַם-כֵּן בְּחִינַת 'עֲבוֹדַת-זָרָה', וְכִמוֹ שְׂמוּבָא בְּשֵׁם הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב (צוּאֵת הַרִיב"ש; 'דְּגֻלַּת-מִתְנַהֲגֵי-אֲפָרִים' וְמֵאוֹר־עֵינַם' בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת): עַל פְּסוּק (דְּבָרִים י"א, טז): **"וְסַרְתֶּם וְעַבַּדְתֶּם אֱלֹהִים אֲחֵרִים" - "שֶׁתִּכְּף כְּשִׁפְרִים מֵהַשֵּׁם-יִתְבָּרַךְ, הוּא בְּחִינַת עֲבוֹדַת-זָרָה".**

"וְהָאֲדָמָה לֹא תִתֵּן אֶת יְבוּלָהּ"
(דְּבָרִים י"א, יז)

סד. ח"ג יא - כְּשֶׁהָאָדָם מֵתְפַלֵּל בַּשָּׂדֶה, אָזִי כָּל הָעֵשָׂבִים כֻּלָּם בָּאִין בְּתוֹךְ הַתְּפִלָּה, וּמְסִיעִין לֹא וְנוֹתְנִין לֹא כַח בְּתַפְלָתוֹ. וְזֶה בְּחִינַת שְׂנַקְרָאת הַתְּפִלָּה: 'שִׁיחָה', בְּחִינַת (בְּרֵאשִׁית ב, ה): **"שִׁיחַ הַשָּׂדֶה" - שְׁכַל 'שִׁיחַ הַשָּׂדֶה' נוֹתְנִין כַּח וְסִיּוּעַ בְּתַפְלָתוֹ.**

וְזָה בְּחִינַת (שם כד, טו): "וַיֵּצֵא יֶחֱזֶק לְשׁוּחַ בְּשָׂדֵה" - שְׂתַפְּלֵתוּ הֵיטָה עִם סִיּוּעַ וְכַח הַשָּׂדֵה, שֶׁכָּל עֲשֵׂי הַשָּׂדֵה נִתְּנוּ כַּח וְסִיּוּעַ בְּתַפְּלָתוֹ - שֶׁבִשְׂבִיל זֶה נִקְרָאת הַתַּפְּלָה: 'שִׂיחָה'.

וְעַל־כֵּן בְּקִלְלָה נֹאמֵר (דְּבָרִים יא, יז): "וְהֵאדָמָה לֹא תִתֵּן אֶת יְבוּלָהּ" - כִּי כָל 'יְבוּל הָאָרֶץ' צָרִיכִין לִתֵּן כַּח וְסִיּוּעַ בְּתוֹךְ הַתַּפְּלָה, וְכַשִּׁישׁ פָּגַם וְעָוָב עַל־יָדָה, אָזִי נֹאמֵר: "וְהֵאדָמָה לֹא תִתֵּן אֶת יְבוּלָהּ".

כִּי אִפְלוּ כִּשְׂאִינוּ מִתַּפְּלָל בְּשָׂדֵה - נוֹתְנִים גַּם־כֵּן 'יְבוּל הָאָרֶץ' סִיּוּעַ בְּתַפְּלָתוֹ, דְּהֵינּוּ כָּל מָה שֶׁסְּמוּךְ אֶל הָאָדָם, כְּגוֹן אֲכִילָתוֹ וְשִׂתְיָתוֹ וְכוּיָצֵא. רַק כִּשְׂהוּא בְּשָׂדֵה, שֶׁאָזִי סְמוּךְ לָהֶם בְּיוֹתֵר, אָזִי כָּל הַעֲשָׂבִים וְכָל 'יְבוּל הָאָדָמָה' נוֹתֵן כַּח בְּתַפְּלָתוֹ כִּנ"ל.

וְזָה: 'יְבוּלֵי' - רֵאשִׁי־תְבוֹת: "וַיֵּצֵא יֶחֱזֶק לְשׁוּחַ בְּשָׂדֵה" - שֶׁכָּל 'יְבוּל הַשָּׂדֵה' הַתַּפְּלָלוֹ עִמּוֹ.

"וְשִׂמְתֶם אֶת דְּבָרֵי אֱלֹהִים עַל לִבְבְּכֶם" (דְּבָרִים יא, יח)

סוה. ח"א לא, ט - 'לְמַדְן' בְּלִבְד בּוֹדָאִי אֵינּוּ כְּלוּם, כִּי אֲפָשֶׁר לְהִיּוֹת לְמַדְן וְרָשָׁע גַּמּוּר, וְ"לֹא זָכָה נַעֲשֶׂה לוֹ סֵם מְוֹת" (יִזְמָא עֵב: קְדוּשִׁין ל: עַל דְּבָרִים יא, יח): "וְשִׂמְתֶם", עַל־כֵּן צָרִיךְ שִׂיחָה 'לְמַדְן' וְחֶסֶד'.

סוה. ח"א לו, ה - כִּשְׂהַצְדִּיק מְגַלָּה אֵיזָה דְּבָרֵי תוֹרָה, אָזִי מוֹרִיד 'נִשְׂמָתִין חֲדָתִין', לְכָל אֶחָד מֵהַשּׁוֹמְעִין הַתּוֹרָה לְפִי בְּחִינַתוֹ וְתַפְּסִיתוֹ.

כִּי הַתּוֹרָה יֵשׁ לָהּ שְׁנֵי כַּחוֹת: לְהַמִּית וּלְהַחֲיִית, כְּמוֹ שֶׁאֲמָרוּ (יִזְמָא עֵב: קְדוּשִׁין ל: עַל דְּבָרִים יא, יח): "וְשִׂמְתֶם - זָכָה, נַעֲשִׂית לּוֹ סֵם־חַיִּים" וְכוּ', וְכַתִּיב (הוֹשֵׁעַ יד, י): "יִשְׂרָאֵל דְּרַכִּי ה', צְדִיקִים יִלְכוּ בָּם" וְכוּ'. כִּךְ הַתּוֹרָה שֶׁל הַצְדִּיק, לְכָל־אֶחָד כָּפִי תַפְּסִיתוֹ. יֵשׁ אָדָם שֶׁנַּעֲשֶׂה לוֹ נִשְׂמָה חֲדָשָׁה מֵהַתְּגַלּוֹת הַתּוֹרָה, וְיֵשׁ אָדָם שֶׁהוּא חֹסֵד וְשָׁלוֹם לְהַפּוֹד, הַכֵּל לְפִי הַכֵּלִי שְׁלוֹ, כָּפִי תַפְּסִיתוֹ, תַפְּסִית הַמַּחֲיִן שְׁלוֹ וְכוּ'.

דְּזָה הוּא כָּל־גְּדוּל: שְׂאִי אֲפָשֶׁר לְשׁוֹם אָדָם לְהַשִּׁיג וְלְתַפֵּס בְּדַבּוּרוֹ שֶׁל הַצְדִּיק, אִם לֹא שֶׁתִּקֵּן תַּחֲלָה 'אוֹת בְּרִית קֹדֶשׁ' בְּרָאוּי וְכוּ', אָזִי הַמַּחֲיִן שְׁלוֹ בְּשִׁלְמוֹת, וְיִכּוֹל לְהַבִּין דַּבּוּרוֹ שֶׁל הַצְדִּיק - כָּפִי הַתִּקּוּן שֶׁל כָּל־אֶחָד, כִּךְ הוּא הַשְּׁנָתוֹ.

סז. ח"א קסד - לְעֵינֵן 'סְפוּרֵי־דְבָרִים' שֶׁל הַצְדִּיק הָאֲמֵת. לְמַשְׁל: רּוֹפֵא שֶׁנַּחֲלָה וְכוּ', לְפַעְמִים הַהֲכָרַח לִתֵּן לְהַחֲוֹלָה אֵיזָה סֵם, אֲשֶׁר אִם יִתְּנוּ לוֹ כְּמוֹ שֶׁהוּא, יָמוּת בְּלִי סַפֵּק, עַל־כֵּן הַהֲכָרַח לְעָרֵב הַסֵּם בְּדְבָרִים אַחֲרִים.

כִּי יֵשׁ אֲנָשִׁים, שְׂאִי אֲפָשֶׁר לְגַלּוֹת לָהֶם 'פְּנִימִיּוֹת־הַתּוֹרָה' הַצְרִיךְ לְרַפּוֹאָתוֹ וְכוּ'. כִּי בְּהַתּוֹרָה יֵשׁ שְׁנֵי כַּחוֹת: 'סֵם חַיִּים', וְ'סֵם מְוֹת', כְּמוֹ שֶׁאֲמָרוּ רַז"ל (יִזְמָא עֵב: קְדוּשִׁין ל: עַל דְּבָרִים יא, יח): "וְשִׂמְתֶם": "זָכָה, נַעֲשֶׂה לוֹ 'סֵם־חַיִּים'. לֹא זָכָה, נַעֲשֶׂה לוֹ 'סֵם־מְוֹת'".

וְעַל־כֵּן אִם יֹאמְרוּ לוֹ הַתּוֹרָה בַּעֲצָמָה כְּמוֹ שֶׁהִיא - יָמוּת בְּלִי סַפֵּק. כִּי אֲצַלּוּ שֶׁ'לֹא זָכָה נַעֲשֶׂה סֵם־מְוֹת' - הַהֲכָרַח לְהַלְבִּישׁ לוֹ 'פְּנִימִיּוֹת־הַתּוֹרָה' בְּדְבָרֵי־תּוֹרָה אַחֲרִים. - וְלְפַעְמִים גַּם זֶה אֵינּוּ יִכּוֹל לְקַבֵּל אִף אִם יִלְבִּישׁוּ בְּדְבָרֵי־תּוֹרָה אַחֲרִים.

עַל־כֵּן מְלַבִּישִׁין הַתּוֹרָה בְּסְפוּרֵי דְבָרִים חִיצוֹנִיִּים - לְמַעַן יִכּוֹל לְקַבֵּל הַרְפּוּאָה הַגְּנוּזָה שָׁם. כִּי גַם הַתּוֹרָה בַּעֲצָמָה, מְלַבֶּשֶׁת עֵתָה בְּסְפוּרֵי־מַעֲשִׂיּוֹת, מַחֲמַת שֶׁלֹא הִיָּה אֲפָשֶׁר לְמַסְרָה כְּמוֹת שֶׁהִיא.

"וּכְתַבְתֶּם עַל מְזוּזוֹת בֵּיתְךָ וּבִשְׁעָרֶיךָ, לְמַעַן יִרְבּוּ יְמֵיכֶם וְיָמֵי בְּנֵיכֶם" (דְּבָרִים יא, כ"א)

סח. ח"א נג, ד-נסוף - וְזָה בְּחִינַת 'מְזוּזָה', כִּי אֵיחָא בְּמַדְרָשׁ (בְּמַדְרַבְרַבָּה כב, ז): "לְמָה נִקְרָא שְׁמֹן זְוִזִי, מִפְּנֵי שֶׁזִּזִין מִזָּה לָזָה". וְזָה (אִיּוֹב כב, כה): "וְזִהִי שְׂדֵי בְּצִרְיָה, וְכִסְף תוֹעֲפוֹת לָךְ", הֵינּוּ: עַל־יְדֵי 'מְזוּזָה', פּוֹרְסֵתוֹ מְעוֹפֶפֶת לָךְ.

וְזָה שֶׁאֲמָרוּ רַז"ל (שֶׁבַת קג: מִנְחוֹת לד. עַל דְּבָרִים ו, ט; יא, כ): "וּכְתַבְתֶּם", "שִׂיחָה כְּתִיבָה תִּמָּה". וְזָה בְּחִינַת: "עֵקֶב אִישׁ תָּם" (בְּרֵאשִׁית כה, כז), כִּי עַל־יְדֵי: "וַיִּתֵּן פְּנֵי הָעִיר" (שָׁם לג, יח), שֶׁעַל־יְדֵי 'תִּקּוּן הַמַּטְבַּע'.

וְזָהוּ שֶׁאֲמָרוּ (שֶׁבַת לב:): "שֶׁאֲרִיכַת יָמִים עַל־יְדֵי מְזוּזָה" - כִּי סְמוּךְ ל'וּכְתַבְתֶּם" (דְּבָרִים יא, כ), "לְמַעַן יִרְבּוּ יְמֵיכֶם" (שָׁם שָׁם, כא) - כִּי עַל־יְדֵי 'אֲמוּנָה בְּמִשְׁאֵל וּמִתָּן, בָּא 'אוֹר הַחַיִּים'.

וּבִשְׂבִיל זֶה קְבִיעוֹת הַמְזוּזָה בְּשִׁלִּישׁ הָעֲלִיּוֹן שֶׁל הַתַּחַת (מִנְחוֹת לג), כִּי אֲמָרוּ (בְּבֵאֲרָמִיעֵא מ.ב.): "לְעוֹלָם יִשְׁלַשׁ אָדָם אֶת מְעוֹתָיו, שְׁלִישׁ בְּפִרְקַמְטִיא" וְכוּ' - וְשִׁלִּישׁ הָעֲלִיּוֹן הוּא הַשְּׁלִישׁ שֶׁבְּפִרְקַמְטִיא, כְּמֹאמְרֵי רַז"ל (יְרוּשְׁלָמִי פֶּאֶה פ"ח): "טְבִין חֲמִשִּׁין דְּעַבְדִּין, מִמָּאתָן דְּלֹא עַבְדִּין". וְעַקֵּר הָאֲמוּנָה צָרִיךְ לְהִיּוֹת בְּמִשְׁאֵל וּמִתָּן, כְּמוֹ שֶׁאֲמָרוּ (שֶׁבַת לא): "נִשְׂאָת וְנָתַת בְּאֲמוּנָה". נִמְצָא: שֶׁעַקֵּר הַמְמוּן, שֶׁשָּׁם צָרִיךְ אֲמוּנָה - הוּא בְּשִׁלִּישׁ עֲלִיּוֹן, שֶׁהוּא בְּשִׁלִּישׁ שֶׁבְּפִרְקַמְטִיא.

הפטרות פרשת עקב

"אלביש שמים קדרות ושק אשים כסותם"

(ישעיה נ, ג)

א. ח"א יז, ב-ג ט - כשנחשד אצל אחד היראה והאהבה, בבחינת (ישעיה נ, ג): **"אלביש שמים קדרות ושק אשים כסותם"**. 'שמים' - זה בחינת 'אש ומים', הינו 'יראה ואהבה' - 'נתלבשים בקדרות', ו'נחשבים ונתפסים בשק', דהינו: שנחשד אצלו היראה והאהבה - זה מחמת שנחשד אצלו 'אור הצדיק' שממנו מקבלין יראה ואהבה.

פי לפעמים יש שנחשד אצל אחד אור הצדיק, ואינו זוכה להבין ולראות אורו הגדול, ואף שהוא אצל הצדיק, אינו יכול לטעם ולהבין ולראות אורו הגדול, שעל-ידו יוכל לבוא לתכלית הטוב. וזה מחמת 'עכירת המעשים' ו'כסילות השכל', שעל-ידי 'מעשים רעים' נתחשד 'שכלו' ב'כסילות', דהינו 'דעות נפסדות' ו'חכמות נכריות'.

והתקון לזה: הוא על-ידי בחינת 'מזבח', אכילה בכשרות פראוי, שאוכל במתינות ואינו אוכל בדרך הלעטה, על-ידי זה נתתקן השכל ונכנע הכסילות. אבל בשאובל פזולל-וסובא, מתגבר הכסילות על השכל ונחשד אצלו 'אור הצדיק', ואינו יכול לקבל ממנו 'יראה ואהבה'.

ועל-ידי צדקה לצדיקים אמתיים ולעניים הגונים, על-ידי זה נעשין 'צרים', ונתתקן פגם האכילה, ונשלם ונתתקן השכל, וזוכין לראות 'אור הצדיק', וזוכין לקבל ממנו 'יראה ואהבה'.

ב. ח"א נו, ט - לבוא ל'מחלקת לשם-שמים', צריך לזכך ולטהר את השמים, שלא יהיה בבחינת (ישעיה נ, ג): **"אלביש שמים קדרות"**.

ולזכך ולטהר את השמים - היא על-ידי אנהה באמת וכו'. ועל-ידי ה'אנהה' - הוא מחיה ומבריא את ה'רוח' הדופק, ונצול מה'עצבות-רוח', וחוזר ה'רוח-הדופק' ומנשב בסדר בכל האיברים, ובפרט בה'ידיים'. ועל-ידי זה מזכך את השמים - פי ה'ידיים' הם בחינת 'שמים', 'אש ומים', בחינת 'יד ימין' ו'יד שמאל'.

וכשמזכך את ה'ידיים', בחינת 'שמים', על-ידי 'אנהה' - אזי הוא בחינת 'מחלקת לשם-שמים'. פי כל ה'דבורים' מקבלין מן ה'שמים', פי שם כל ה'דבורים', כמו שכתוב (תהלים קיט, פט): **"לעולם ה' דברך נצב בשמים"**. וה'דבורים' שמקבלין משם, מקבלין מן הרעמים וכו'. וכל ה'דבורים' שמקבלין משם, מבחינת 'ידיים', בחינת 'שמים', בחינת 'רעמים' - אין לנגות את המקבל, אף אם אין הלכה כמותו, מאחר שקבלם מן-השמים.

ועל-כן באמת "אלו ואלו דברי אלקים חיים" (ערוכין ג), ומה שאין הלכה כמותו, זה אי אפשר לנו להבין ולהשיג, פי זה בחינת 'רעמים', שמשם קבל הדבורים, שעליהם נאמר (איוב לו, ה): **"ירעם איל בקולו נפלאות"**. דהינו שהם באמת נפלאות תמים דעים, ואי אפשר לנו להשיג זאת. פי זה בחינת 'דרכי השם' שאי אפשר להשיג וכו'.

"הביטו אל צור הצבתם" (ישעיה נא, א)

ג. ח"א קמב - ועל-כן נקרא 'אברהם אבינו', 'צור', כמו שכתוב (ישעיה נא, א): **"הביטו אל צור הצבתם"**, 'זה אברהם', כמו שפרש רש"י שם, פי הוא בחינת (תהלים עג, כו): **"צור לבבי"**, פי לא היה לו רק לב חושק להשם-יתברך.

"פי נחם ה' ציון נחם כל הרבתי, וישם מדברה פעדן וערבתה פגן ה' ששון ושמחה ימצא בה תודה וקול זמרה" (ישעיה נא, ג)

ד. ח"א קנח - צריך דוקא 'ודוי דברים', לפרט את החטא, להתודות בדבורים בכל-פעם כל מה שעשה בפרטיות. ויש על-זה מניעות רבות, לפעמים נשפח מאתו החטא, ויש שזוכר החטא וקשה לו להוציא הדבור להתודות.

ועל-ידי 'שמחה של מצוה', פגון 'חתנה', או כשמתגבר לשמח בשמחה גדולה בעת שעושה מצוה, עד שמרקד הרבה מחמת שמחה, על-ידי זה יוכל להתודות 'ודוי דברים', ועל-ידי זה מתקן פגם חטאיו.

וזה (ישעיה נא, ג): **"ששון ושמחה ימצא בה, תודה וקול זמרה"** - הינו: שנמצא בתוך ה'ששון ושמחה', 'תודה', בחינת 'ודוי דברים', ו'קול זמרה' [עין בפנים].

ה. חנמה ותבונה יב, ד - אחר שספר רבנו ז"ל המעשה מה'בערנער' (ספורי מעשיות, מעשה י מבערנער ועני) - היה אז בין אנשיו שמחה גדולה ועצומה, ושררו את הפתוב: **"פי נחם ה' ציון וכו'"** (ישעיה נא, ג).

- הוצאות הגליון נתנדב -
לרגל שמחת ההכנה
- לנסיעה הגדולה -
לאומן ראש-השנה תשפ"א
"מה אמר לכם: איז דבר גדול מזה,
מלהיות אצלי על ראש-השנה" !!!